UCHWAŁA NR XXIII/145/25
RADY GMINY DOBROMIERZ

z dnia 16 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobromierz na lata 2026 – 2029 wraz z diagnozą problemów społecznych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobromierz na lata 2026 – 2029 wraz z diagnozą problemów społecznych, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobromierz.

§ 3. Traci moc uchwała nr XLI/245/22 z dnia 25 stycznia 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobromierz na lata 2022 – 2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady
(-) Piotr Rusek

Uzasadnienie
DO UCHWAŁY NR XXIII/145/25
RADY GMINY DOBROMIERZ

z dnia 16 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobromierz na lata 2026 – 2029 wraz z diagnozą problemów społecznych

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021r., poz. 2469) realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest sporządzany na okres nie dłuższy niż 4 lata.
Program jest adresowany do całej społeczności Gminy Dobromierz, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych, osób współuzależnionych oraz do osób grup ryzyka, dzieci i młodzieży

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Załącznik
Do uchwały nr XXIII/145/25
Rady Gminy Dobromierz
z dnia 16 grudnia 2025

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE

DOBROMIERZ

NA LATA 2026-2029
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW 3
WSTĘP 4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU 7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU 10
CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBROMIERZ 11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE DOBROMIERZ 13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 14
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE DOBROMIERZ 18
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW 20
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 20
PROBLEM ALKOHOLOWY 22
PROBLEM NIKOTYNOWY 23
PROBLEM NARKOTYKOWY 24
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU 26
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 28
ZABURZENIA ODŻYWIANIA 28
PROBLEM PRZEMOCY 29
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW 34
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 34
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH 36
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 37
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE 38
PROBLEM ALKOHOLOWY 39
PROBLEM NIKOTYNOWY 41
PROBLEM NARKOTYKOWY 42
PROBLEM PRZEMOCY 44
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY DOBROMIERZ W 2025 ROKU 49
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU 54
Cel I 54
Cel II 57

Cel III 59
REALIZACJA PROGRAMU 61
ADRESACI PROGRAMU 61
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH 62
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH 62
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 63
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 63
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU 64
BIBLIOGRAFIA 66
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW 67
Spis rysunków 67
Spis tabel 67
Spis wykresów 67

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Dobromierzu

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu

GOKiSR – Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dobromierzu

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PP – Posterunek Policji w Dobromierzu

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy Dobromierz

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Dobromierzu

WSTĘP

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w przypadku każdej grupy wiekowej. Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w 2023 roku roczne spożycie alkoholu na 1 mieszkańca Polski wyniosło 8,93 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich analizowanych lat[1]. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino[2].

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczne spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD *(ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.[3].

[1] Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

[2] Tamże.

[3] Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu 2022 roku było to 15,0%[4]. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%[5]. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że w 2024 roku 13% uczniów zażywało narkotyki, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej stosowanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe począwszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018[6].

Coraz częściej obserwuje się także występowanie uzależnień behawioralnych (tj. uzależnień od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Najważniejsze wnioski wynikające z raportu Nastolatki 3.0 opracowanego na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazują na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści

[4] Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)
[5] Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.
[6] Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.

(68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, że ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)[7].

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)[8].

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji psychoaktywnych oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,

[7] Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
[8] Tamże

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Dobromierz. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,

a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4^1 ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029, są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia, którego celem strategicznym jest *zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu*, a jednym z celów operacyjnych NPZ jest profilaktyka uzależnień, w tym: zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od nikotyny (tytoniu), uzależnienie od alkoholu, uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne) oraz uzależnienia od narkotyków.

Program jest zgodny z następującymi aktami prawnymi:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBROMIERZ

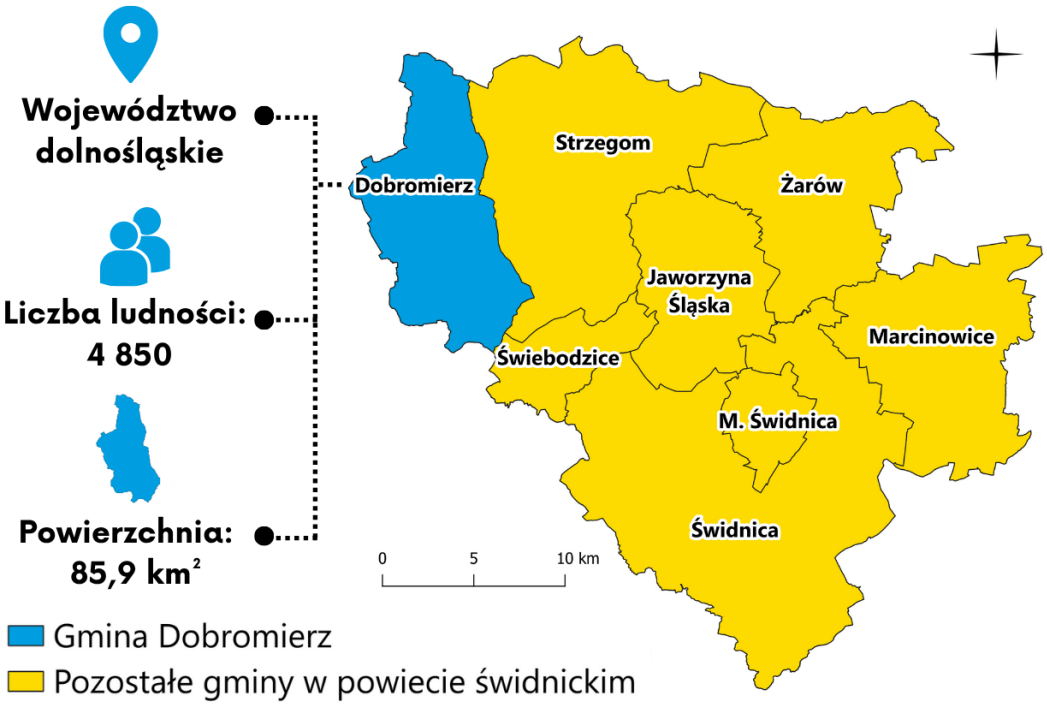

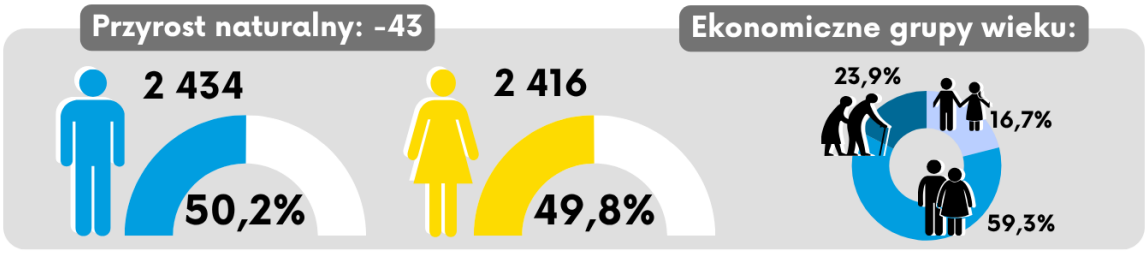

1 KULTURA I SPORT

- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dobromierzu
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dobromierzu wraz z filiami
- świetlice wiejskie

2 OŚWIATA I WYCHOWANIE

SZKOŁY PODSTAWOWE WRAZ Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI:

- Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Roztoce
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobromierzu
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Gniewkowie

NIEPUBLICZNE PUNKTY PRZEDSZKOLNE:

- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Roztoka I
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Roztoka II
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Dobromierz
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Czernica

3 POMOC I WSPARCIE

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu
- Zespół Interdyscyplinarny w Dobromierzu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu

**Dane przedstawione na grafice pochodzą Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 rok*

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Dobromierz należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Posterunek Policji w Dobromierzu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy,
- Urząd Gminy Dobromierz,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dobromierzu wraz z filiami,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dobromierzu,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Dobromierz należy zaliczyć:

- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE DOBROMIERZ

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu uzależnienia od alkoholu uległa wzrostowi – w 2022 roku była to 1 rodzina, w 2023 roku – 3, natomiast w 2024 roku – 4. W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu narkomanii.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024

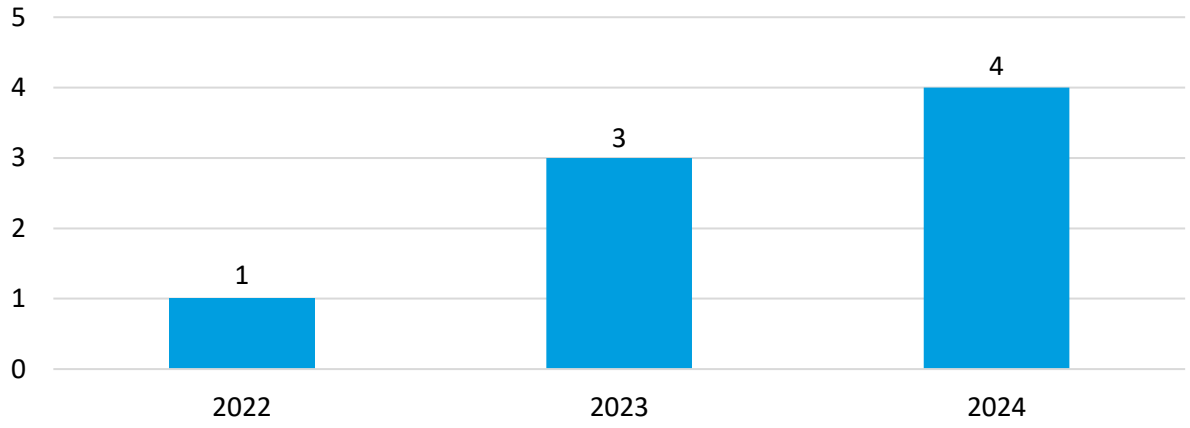

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 4 członków[9]. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

[9] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 4 osobami uzależnionymi od alkoholu. W latach 2022-2024 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi kontaktowała się Komisja, utrzymywała się na stałym poziomie, z kolei w przypadku członków ich rodzin nastąpił spadek. Jednocześnie w 2022 roku Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 3 osób, w 2023 roku wobec 2 osób, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie nie odnotowano podobnych przypadków. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	4	4
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	1	1	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	2	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Ważnym elementem skutecznego funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji jej członków, które obejmuje m.in. udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień. Udział w tego typu szkoleniach umożliwia zdobywanie aktualnej wiedzy i doskonalenie umiejętności niezbędnych do prowadzenia skutecznych działań interwencyjnych i profilaktycznych. Analiza danych za lata 2022-2024 wskazuje, że w 2023 roku jeden członek Komisji uczestniczył w szkoleniu z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, z kolei w pozostałych latach poddanych analizie nie odnotowano udziału członków Komisji

w podobnych formach doskonalenia zawodowego[10]. Ograniczony udział w szkoleniach może wpływać na efektywność realizowanych zadań oraz utrudniać wdrażanie nowoczesnych metod pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami.

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.

Profilaktyka w obszarze uzależnień i innych problemów społecznych dzieli się na trzy podstawowe poziomy: uniwersalną, selektywną i wskazującą. Podział ten oparty jest na zakresie i grupie odbiorców działań profilaktycznych.

- Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do całej populacji, niezależnie od poziomu ryzyka – np. całe szkoły, społeczności lokalne, klasy, rodziny, a jej celem jest zapobieganie występowaniu problemów w przyszłości poprzez wzmacnianie czynników chroniących i ograniczanie czynników ryzyka.
- Profilaktyka selektywna skierowana jest do osób lub grup znajdujących się w podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów – np. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, młodzież z trudnościami wychowawczymi. Jej celem jest przeciwdziałanie rozwojowi problemów poprzez interwencję ukierunkowaną na specyficzne czynniki ryzyka.
- Profilaktyka wskazująca skierowana jest do osób, u których występują już wczesne objawy problemów (np. pierwsze epizody używania substancji, zaburzenia zachowania), ale które nie spełniają jeszcze kryteriów diagnostycznych zaburzenia. Celem tego rodzaju profilaktyki jest szybkie i precyzyjne reagowanie, aby zapobiec pogłębieniu problemu lub jego utrwaleniu.

W 2024 roku w szkołach funkcjonujących na terenie gminy Dobromierz zrealizowano program rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii pn. „Iskra odporności”, w którym wzięło udział 17 uczniów. Programy te stanowią istotny element krajowego systemu profilaktyki, gdyż opierają się na sprawdzonych, naukowo potwierdzonych metodach pracy z dziećmi, młodzieżą i rodzinami, ukierunkowanych na wzmacnianie

[10] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

kompetencji społecznych, zapobieganie zachowaniom ryzykownym oraz promowanie zdrowia psychicznego. Ich wdrażanie w środowisku lokalnym sprzyjałoby budowaniu spójnego systemu profilaktyki i wczesnej interwencji, a także zwiększałoby skuteczność działań podejmowanych przez Gminę w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.

Prowadzono także działania profilaktyczne, niebędące ustrukturyzowanymi programami, w tym jednorazowe prelekcje/pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy, w których uczestniczyły łącznie 1 232 osoby[11].

W 2024 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu prowadziła szeroki zakres działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wychowawczych, ukierunkowanych na wspieranie dzieci, młodzieży, seniorów i całych rodzin. W okresie stycznia do grudnia sfinansowano m.in. program profilaktyczny realizowany przez Ochotniczą Straż Pożarną w Dobromierzu, obejmujący tematykę uzależnień od narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych. W Szkole Podstawowej w Dobromierzu zorganizowano konkurs pod hasłem „STOP dla narkotyków", promujący zdrowy i bezpieczny styl życia. Dodatkowo dofinansowano animacje mikołajkowe o charakterze profilaktycznym oraz działania Posterunku Policji w Dobromierzu związane z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie Gminy. W ramach upowszechniania działań informacyjno-edukacyjnych zakupiono kampanię „Narkotyki kradną życie – nie daj się wciągnąć", mającą na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych[12].

Na terenie Gminy nie funkcjonuje punkt informacyjno-konsultacyjny, ale wsparcie udzielane jest przez radcę prawnego oraz psychologa. Ze względu na rozległość obszarową Gminy poradnictwo jest udzielane w różnych miejscowościach stąd też nie ma potrzeby i możliwości tworzenia takiego punktu.

[11] Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

[12] Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2024 rok

Na terenie Gminy nie funkcjonują również grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, co uzasadnia potrzebę rozwoju tego typu form wsparcia w ramach lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień[13].

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE DOBROMIERZ

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Dobromierz wyniosła łącznie 5 202 188,42,04 zł, w tym najwięcej, bo 2 494 316 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 251 672,86 zł, natomiast do 4,5% (oraz piwa) – 2 456 199,56 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. W porównaniu do roku 2023 wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy uległa zwiększeniu o 5,1%, z kolei w stosunku do 2022 roku wzrosła o 5,6%.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Dobromierz w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 22022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku gminę Dobromierz zamieszkiwało łącznie 4 061 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 281,01 zł – w porównaniu do 2023 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 4 052 osoby, nastąpił wzrost na poziomie 5,7%, z kolei w stosunku do 2022 roku wzrost o 7,1%.

[13] Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Dobromierz na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała nieznacznym wahaniom. W 2024 roku na jej terenie znajdowało się 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 punkty przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2023 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu wzrosła o 1.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Dobromierz na przestrzeni lat 2022-2024

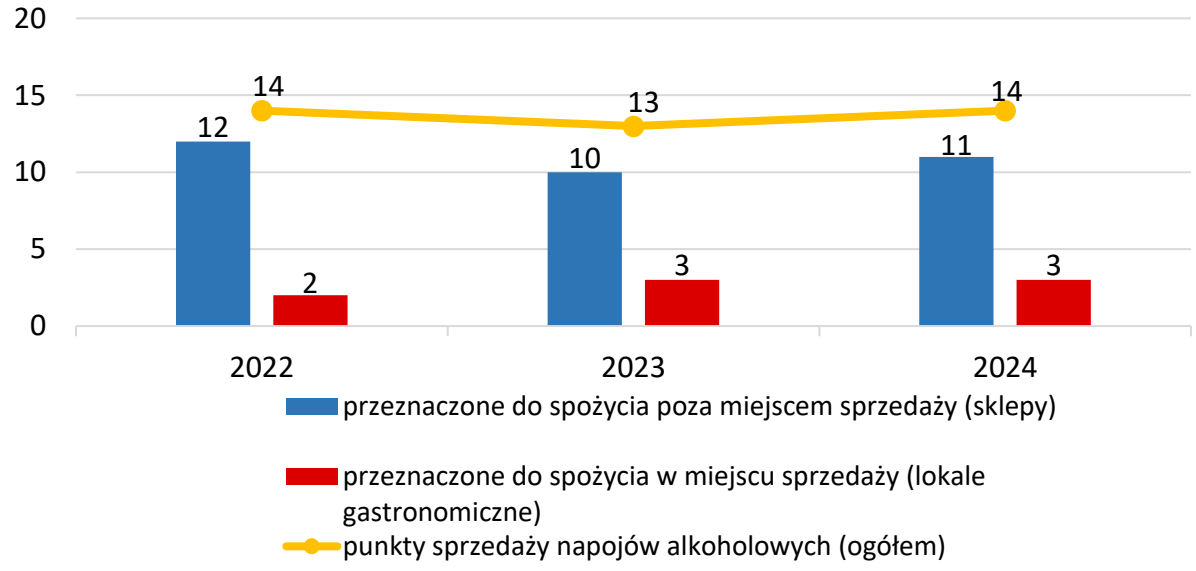

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, a także uzależnieniami behawioralnymi, przemoc domowa, rówieśnicza i cyberprzemoc[14].

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Dobromierz wypełnili łącznie 114 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne dziewczynki stanowiły 57,9% badanej próby (66 osób), podczas, gdy chłopcy wypełnili 42,1% kwestionariuszy (48 osób).

Rysunek 3. Płeć: N[15]=114

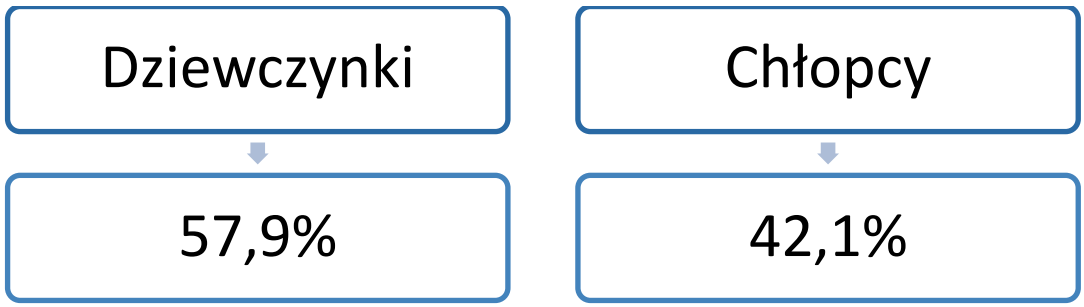

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Prawie połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 12-13 lat (47,4%), a co trzeci respondent był w wieku 10-11 lat (34,2%). Najmniejszy odsetek stawili badani w wieku 14-15 lat (18,4%).

[14] W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o 0,5 pp. od 100%.
[15] N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N=114

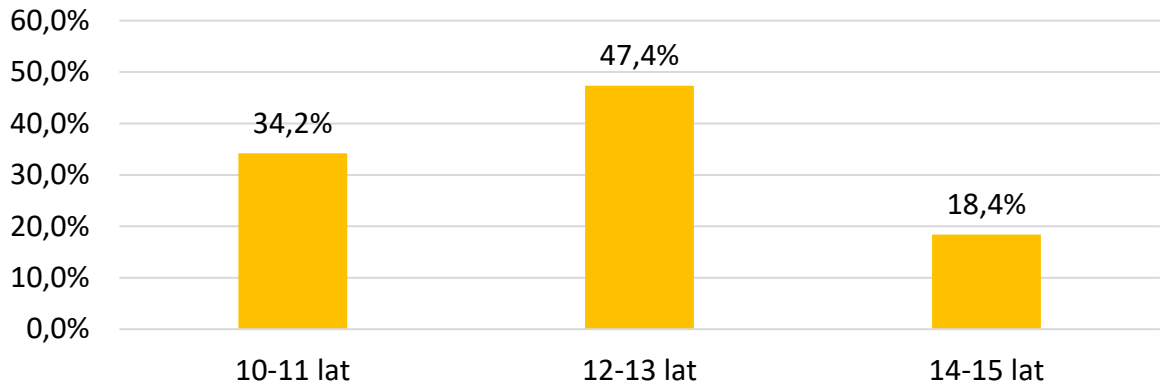

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów w momencie badania uczęszczało do klasy V (34,2%), a nieco ponad co czwarty badany wskazał na klasę VII (28,1%). Kolejno uczniowie wskazali klasę VIII (21,9%), a najmniej na klasę VI (15,8%).

Wykres 4. Klasa: N=114

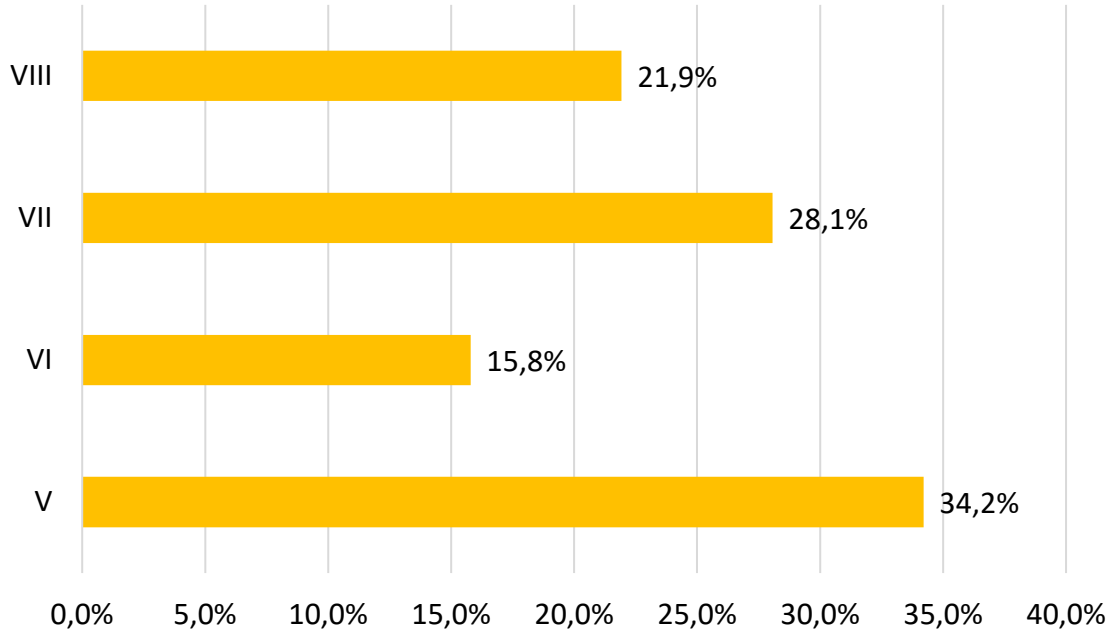

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Dobromierz. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 9,7% uczniów, w tym 7,0% spożyło go jednokrotnie, 1,8% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), a 0,9% młodzieży zadeklarowało regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=114

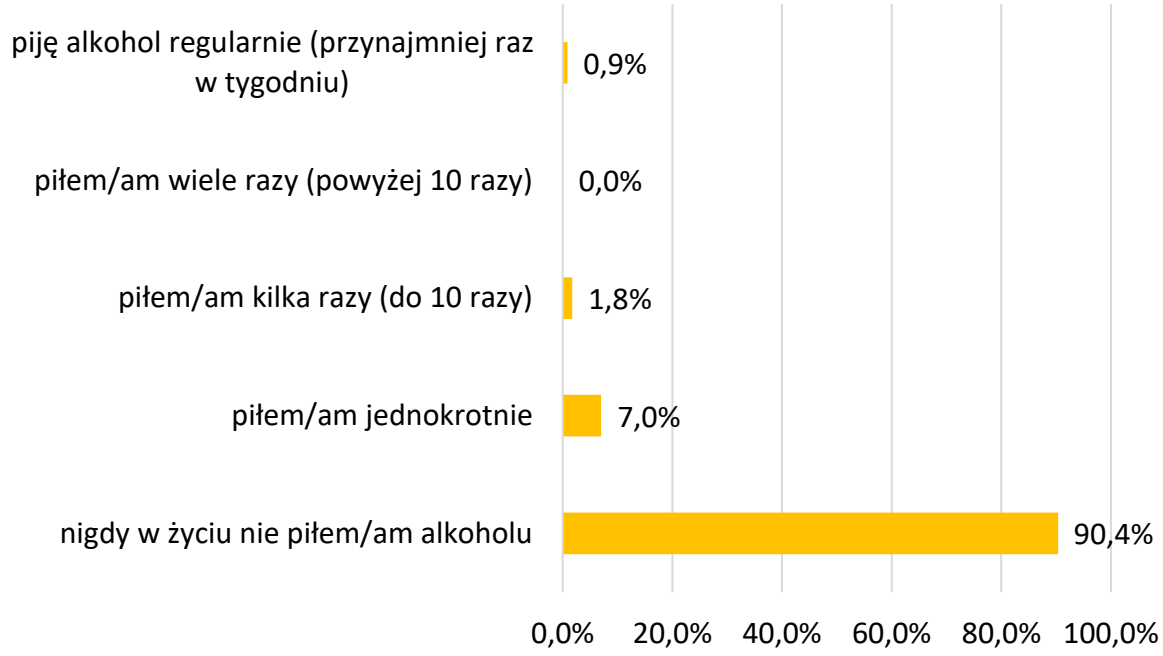

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 90,9% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (10 osób), natomiast 1 respondent zadeklarował, że pił alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (9,1%).

Tabela 2. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	90,9%	10
1 – 2 razy	9,1%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 4,4% ankietowanych, którzy palili je raz w życiu. Kontakt z e-papierosami miało 9,7% ankietowanych, wśród których 5,3% sięgnęło po nie jednokrotnie, a 4,4% – kilka razy (do 10 razy).

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=114

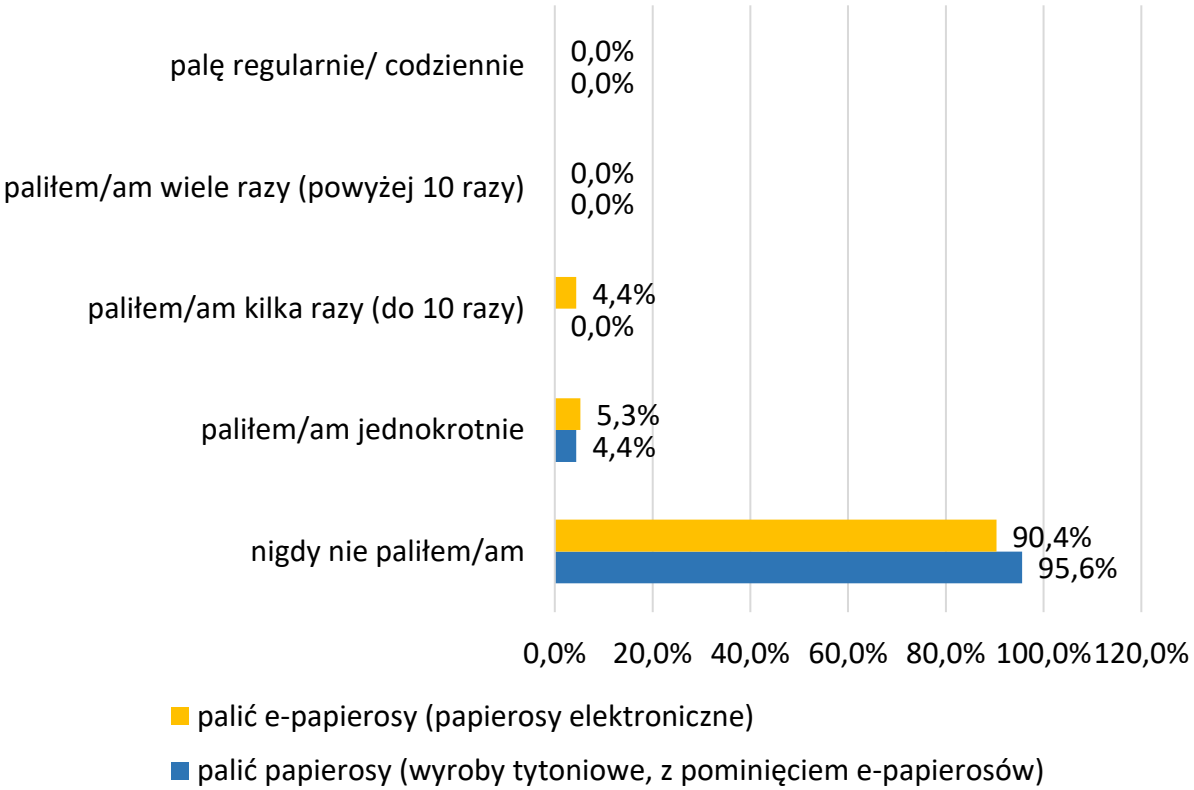

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 2,7% z nich sięgnęło kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, z czego 1,8% zażywało je jednokrotnie, a 0,9% – wiele razy (powyżej 10 razy).

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=114

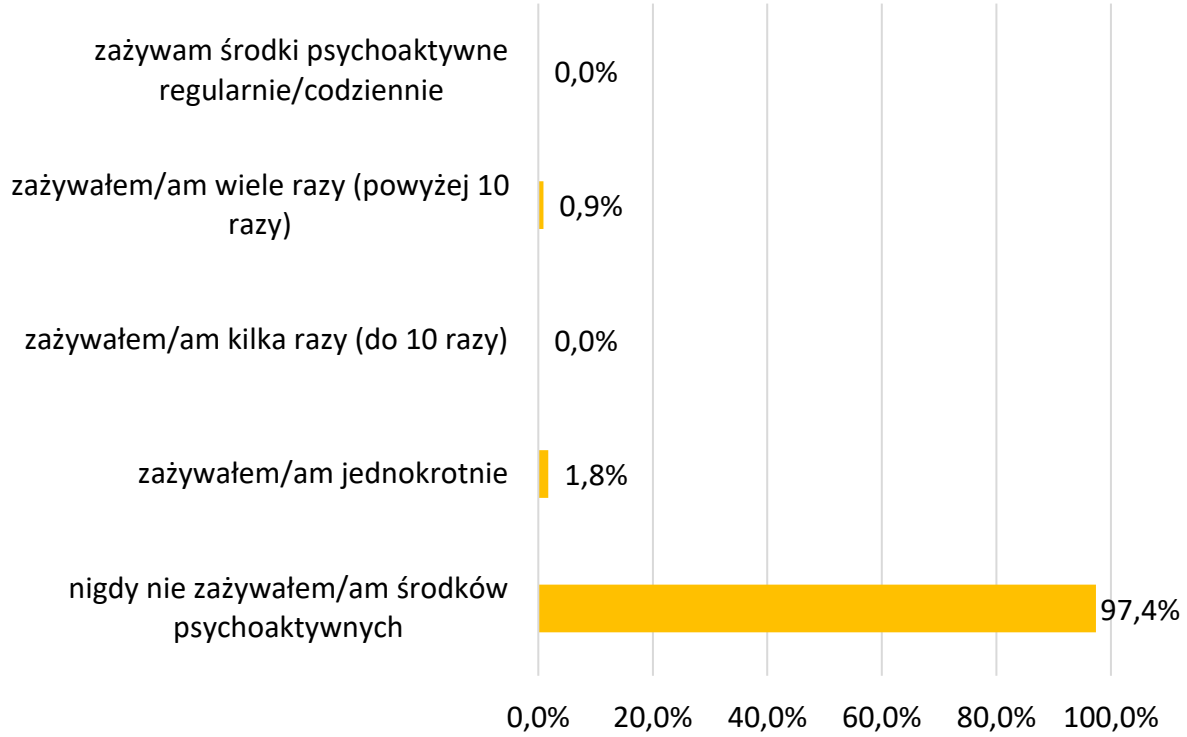

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęły po nie 2 osoby 1-2 razy (100,0%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 3. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=2

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	0,0%	0
1 – 2 razy	100,0%	2
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z danych 1 osoba zażyła mefedron (100,0%). 2 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 4. Jakie były to substancje? N=1

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mefedron	100,0%	1
marihuana	0,0%	0
amfetamina	0,0%	0
dopalacze	0,0%	0
leki w celu odurzenia	0,0%	0
inne	0,0%	0

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie. Największą dostępnością charakteryzują się natomiast alkohol, e-papierosy oraz papierosy tradycyjne. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 0,9% ankietowanych, a trudne dla 20,2% badanych,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 3,5% badanych, a trudne dla 19,3%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 26,3% badanych, a trudny dla 18,4%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 21,1% respondentów, a trudne dla 23,7%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 24,6% młodych mieszkańców, a trudne dla 15,8%.

Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=114

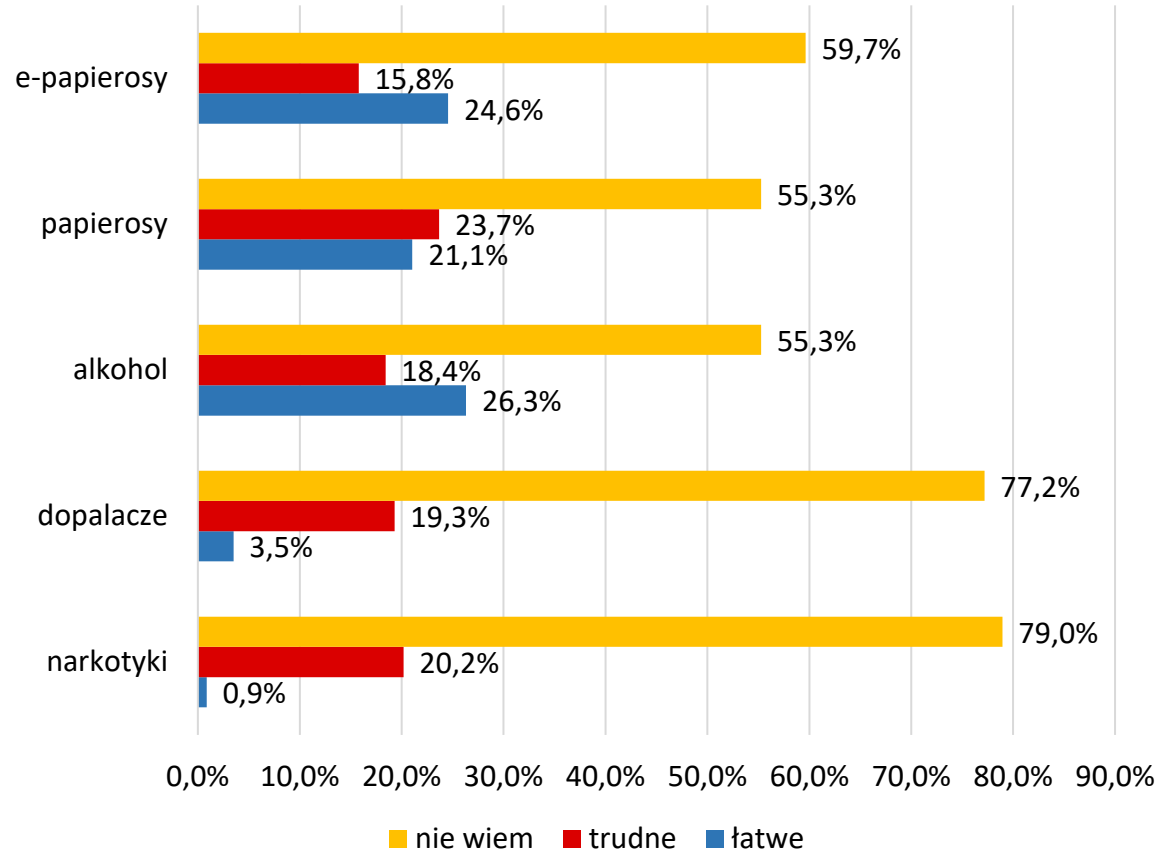

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Dobromierz. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że ponad co trzeci młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin dziennie (37,7%), a 30,7% – powyżej 3 do 5 godzin. Blisko co siódmy respondent korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 5 do 7 godzin dziennie (14,0%), a 8,8% młodzieży do 1 godziny dziennie. 5,3% uczniów wskazało, iż w ten sposób spędza czas powyżej 7 godzin. 3,5% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=114

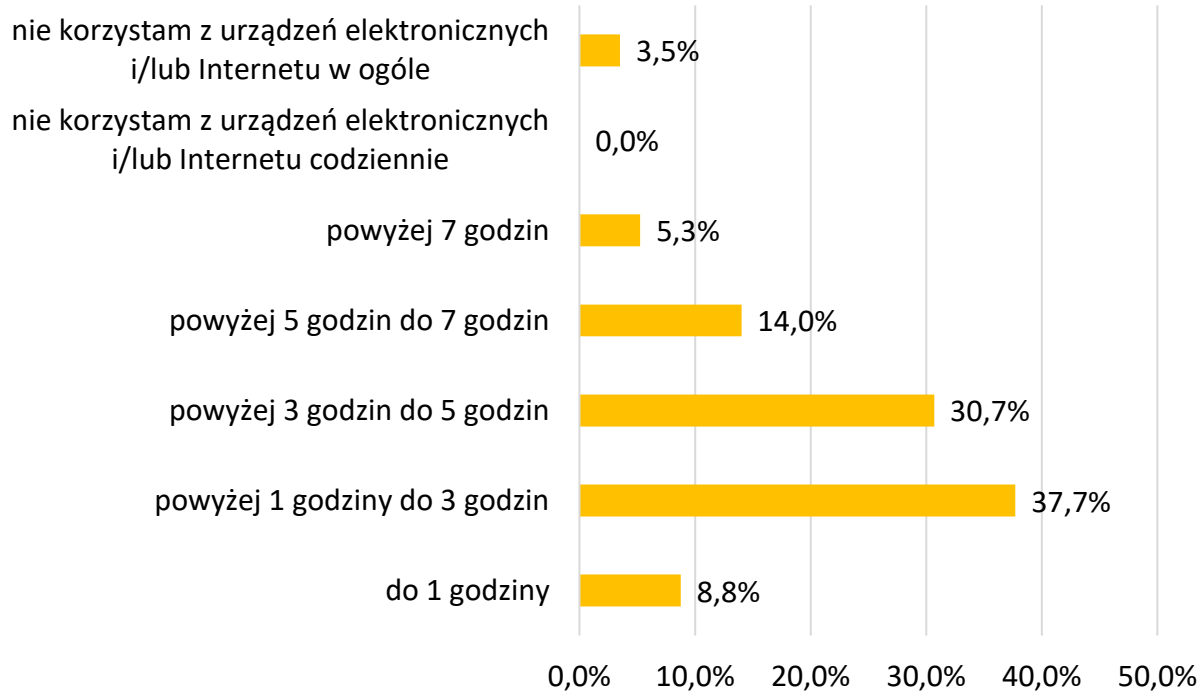

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 33 osoby (30,3%), w tym: 8 badanym zdarzyło się to jednokrotnie (7,3%), 18 uczniom – czasami (16,5%), 3 ankietowanych zadeklarowało, że kłamie w tej kwestii często (2,8%), natomiast 4 uczniów – bardzo często (3,7%).

Tabela 5. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=109

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,7%	4
tak, często	2,8%	3
tak, czasami	16,5%	18
tak, jednokrotnie	7,3%	8
nie	69,7%	76

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 24,6% badanych. Wśród tych osób 5,3% grało w nie 1 raz, 14,9% – od 2 do 10 razy, natomiast 4,4% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=114

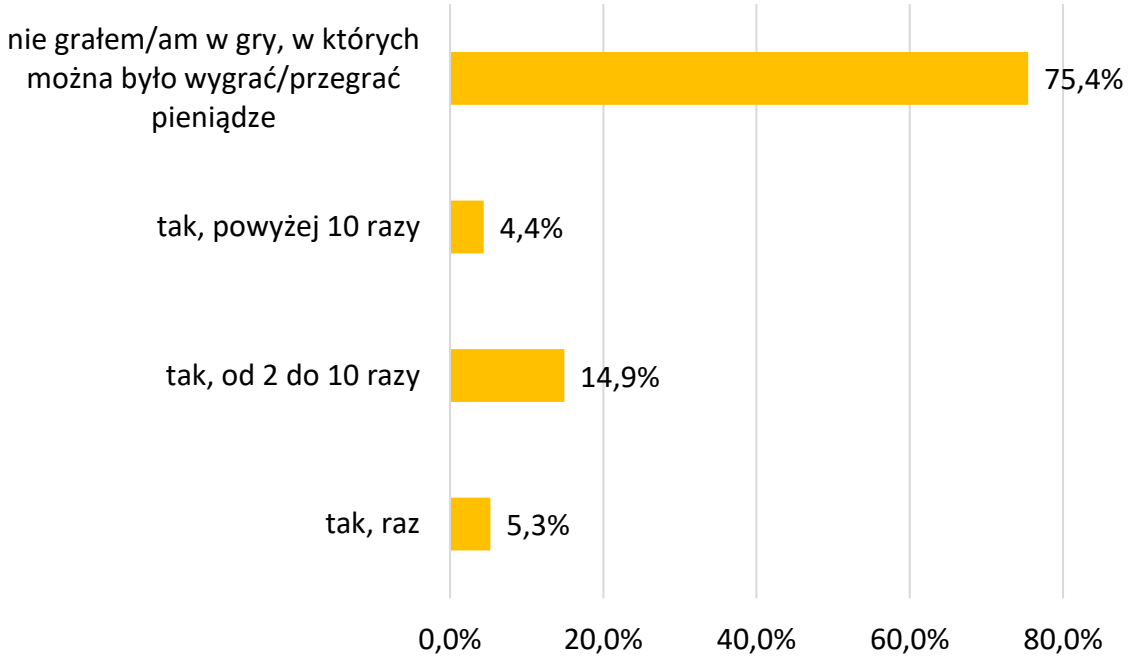

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Kolejna część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Dobromierz dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmaga się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Duża grupa badanych, bo aż 40,4% nie wie czym są zaburzenia odżywiania, a 21,9% trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (25,4%), napadowe objadanie się (21,1%) oraz bulimię (15,8%). Błędną wiedzę w tym zakresie wykazało

15,8% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 10,5% osób w przypadku zaburzeń jelit oraz 6,1% jeżeli chodzi o alergie pokarmowe.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=114

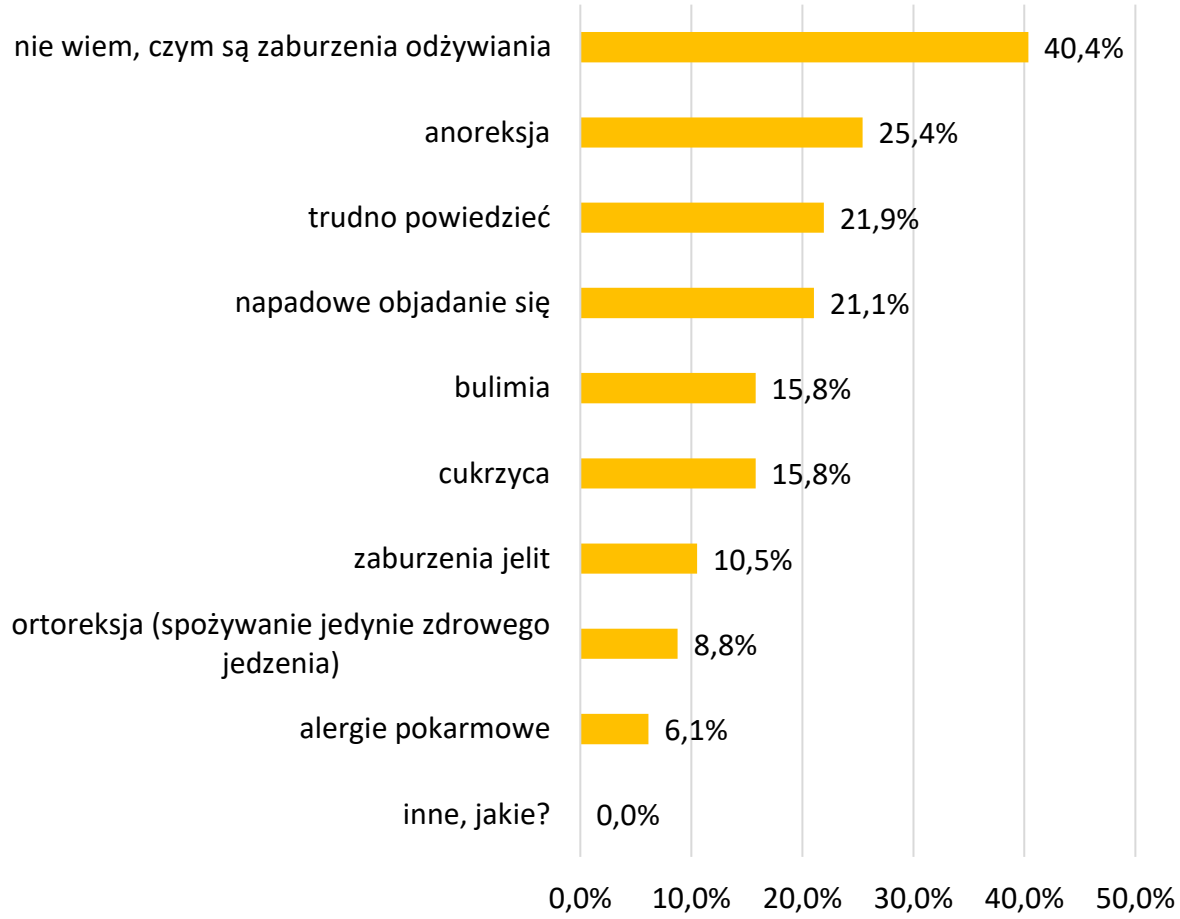

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Postomino. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 32,4% badanych.

Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=114

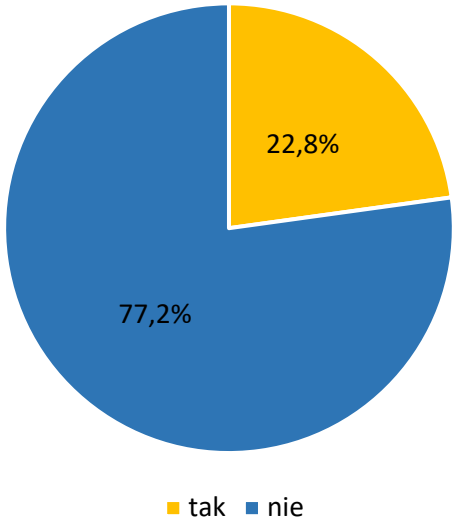

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły – przyznało to 11 osób (44,0%). 8 badanych doznało przemocy ze strony uczniów z ich szkoły (32,0%), a po 7 osób wskazało na rodzeństwo i inne osoby, w tym: *brata, obce osoby oraz osoby z Internetu* (po 28,0%). Żaden ankietowany nie wskazał na rodziców. 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 6. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=25

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy/koleżanki spoza szkoły	44,0%	11
uczniowie z mojej szkoły	32,0%	8
rodzeństwo	28,0%	7
inne osoby	28,0%	7
rodzice	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doznało 17 badanych (68,0%),
- przemocy fizycznej doświadczyło 8 osób (32,0%),
- przemocy seksualnej i zaniedbania doznało po 2 respondentów (po 8,0%).

1 badany pominął to pytanie.

Tabela 7. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=25

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	68,0%	17
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	32,0%	8
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydzał itp.	8,0%	2
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	8,0%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 16,7% uczniów.

Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=114

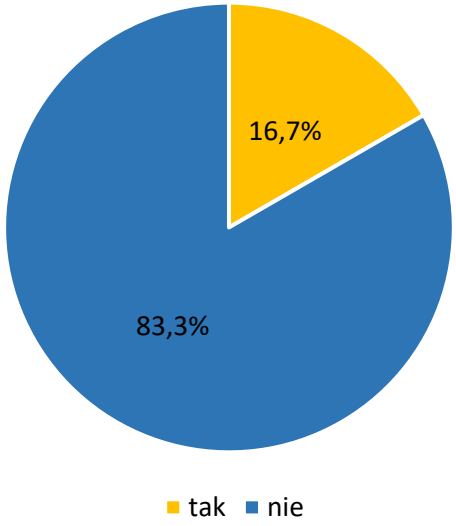

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli na pytanie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że:

- przemoc fizyczną stosowało 9 respondentów (56,3%),
- przemoc psychiczną zastosowało 8 ankietowanych (50,0%).

3 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 8. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=16

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	56,3%	9
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	50,0%	8
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób, który go zawstydzał itp.	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły oraz rodzeństwa (po 9 osób, tj. 52,9%). 5 odpowiedzi padło na uczniów ze szkoły badanych (29,4%), natomiast najrzadziej wskazywano na inne, bliżej nieokreślone osoby (5,9%, tj. 1 osoba). 2 badanych pominął to pytanie.

Tabela 9. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kolegów/koleżanek spoza szkoły	52,9%	9
rodzeństwa	52,9%	9
uczniów z mojej szkoły	29,4%	5
innych osób	5,9%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole. 45,6% osób nie potrafiło określić, czy ten problem jest obecny, z kolei zdaniem 16,7% przemoc między uczniami w szkole nie występuje. Respondenci, którzy przyznali, że w ich szkole się to zdarza stanowią 37,8% wszystkich badanych, przy czym 16,7% z nich przyznało, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku, w opinii 7,9% uczniów – kilka razy w miesiącu, natomiast 13,2% ankietowanych odpowiedziało, iż problem przemocy między uczniami zauważa kilka razy w tygodniu.

Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=114

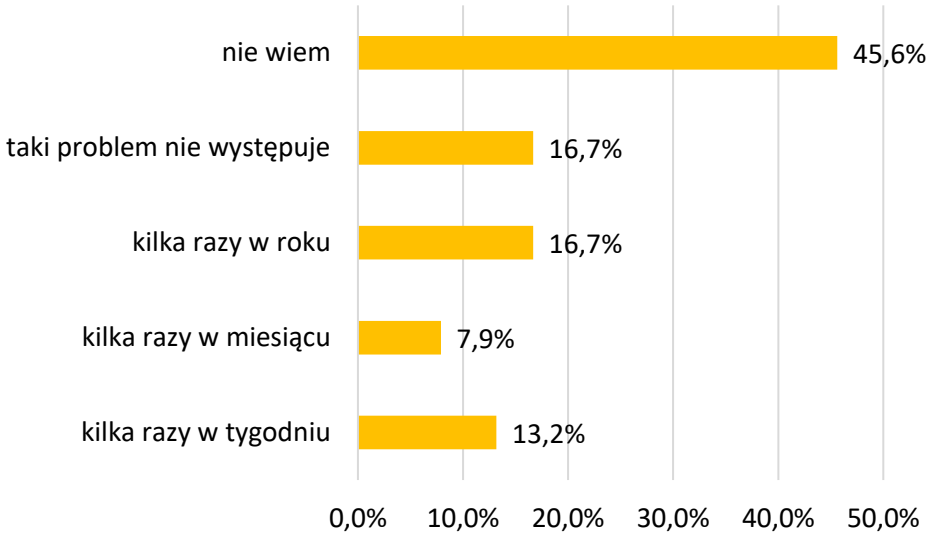

Następnie uczniowie biorący udział w badaniu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy sami stosowali lub doświadczyli cyberprzemocy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy. 7,0% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 17,5% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 4,4% respondentów przyznało się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 15,8% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć".

Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=114

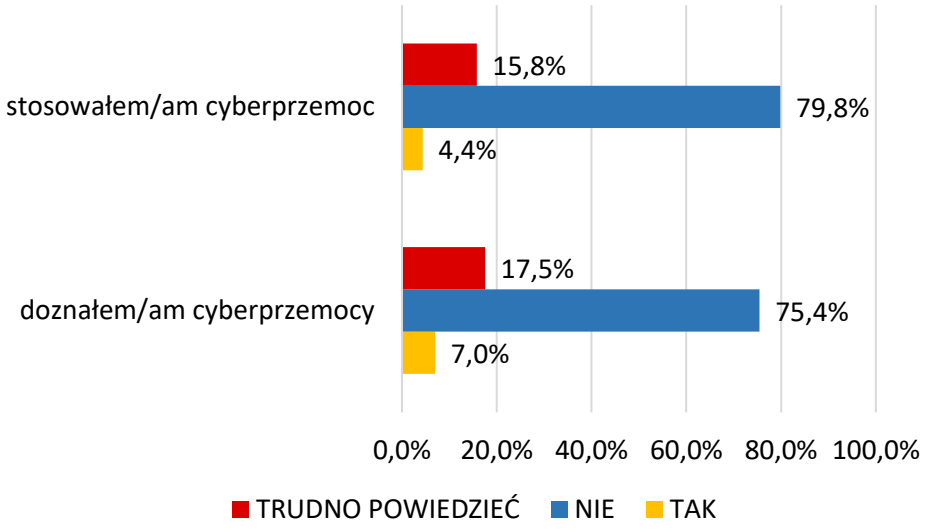

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Dobromierz, a także korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej, a także przemocą domową.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Dobromierz udział wzięło łącznie 111 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 78,4% kwestionariuszy (87 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 21,6% (24 osoby).

Rysunek 4. Płeć: N=111

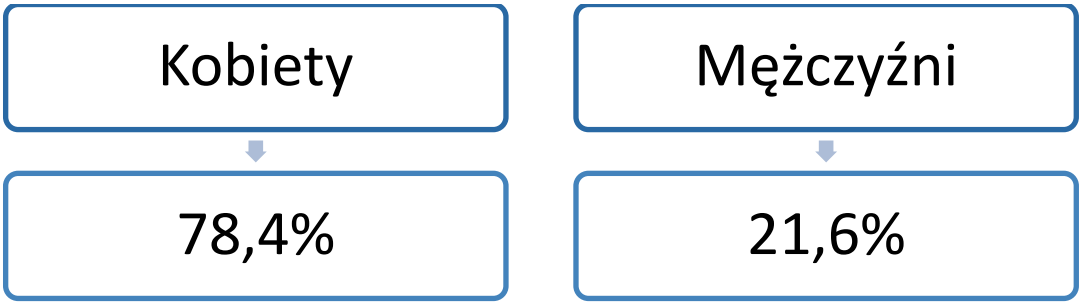

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę, bo 34,2% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 36-45 lat, z kolei prawie co czwarty wskazał na przedział 46-55 lat (23,4%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 26-35 lat (16,2%) oraz 56-65 lat (14,4%). Osoby w wieku powyżej 65 lat stanowiły 6,3% próby badawczej, natomiast najmniej, bo 5,4% badani do 25 lat.

Wykres 16. Wiek: N=111

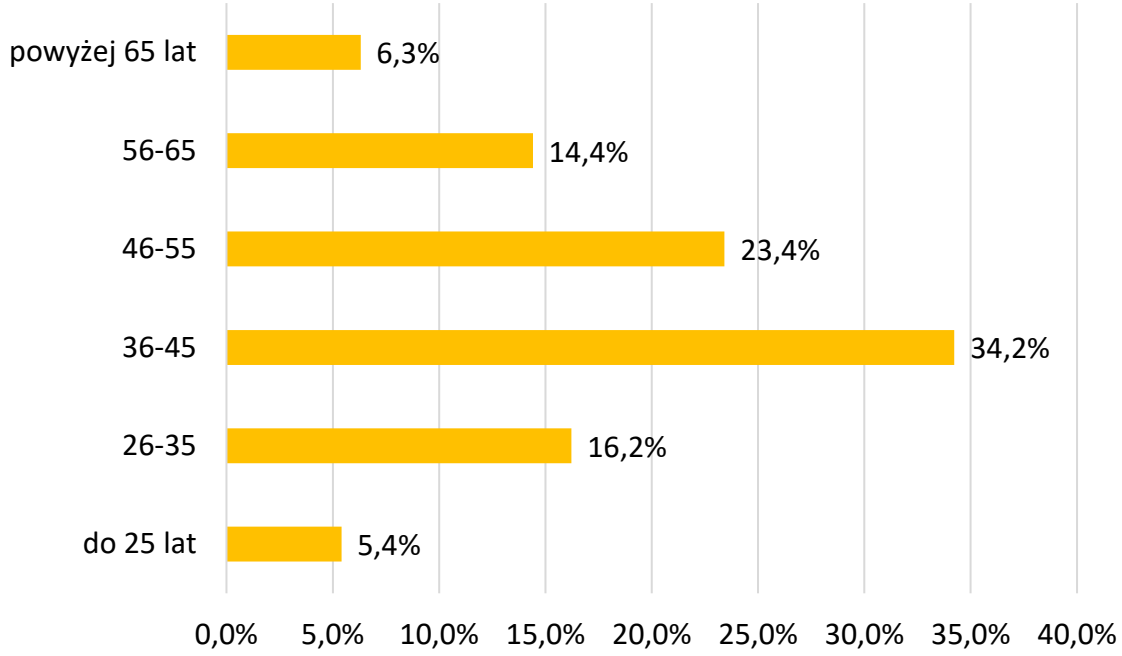

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 55,0% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 28,8% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 14,4% badanych wskazało na wykształcanie zawodowe, a 1,8% na podstawowe.

Wykres 17. Wykształcenie: N=111

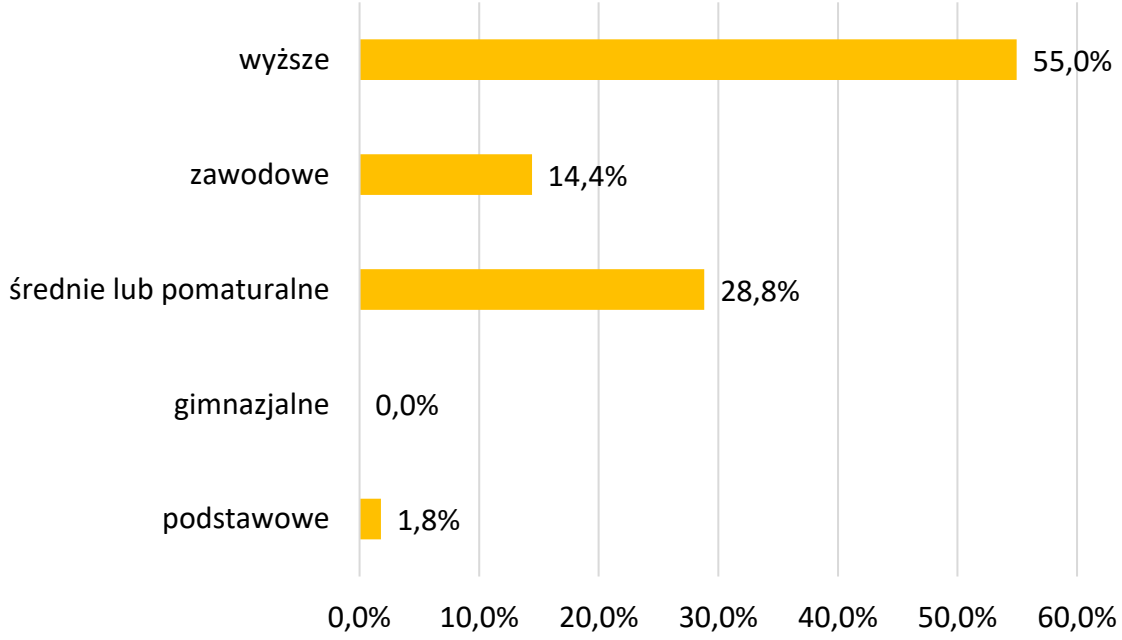

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że ponad połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (51,4%), a prawie co czwarty ankietowany do 1 godziny (22,5%). 15,3% spędza na korzystaniu z Internetu powyżej 3 godzin do 5 godzin dziennie, 5,4% – powyżej 5 do 7 godzin dziennie, natomiast 4,5% – powyżej 7 godzin dziennie. 0,9% dorosłych nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

Wykres 18. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=111

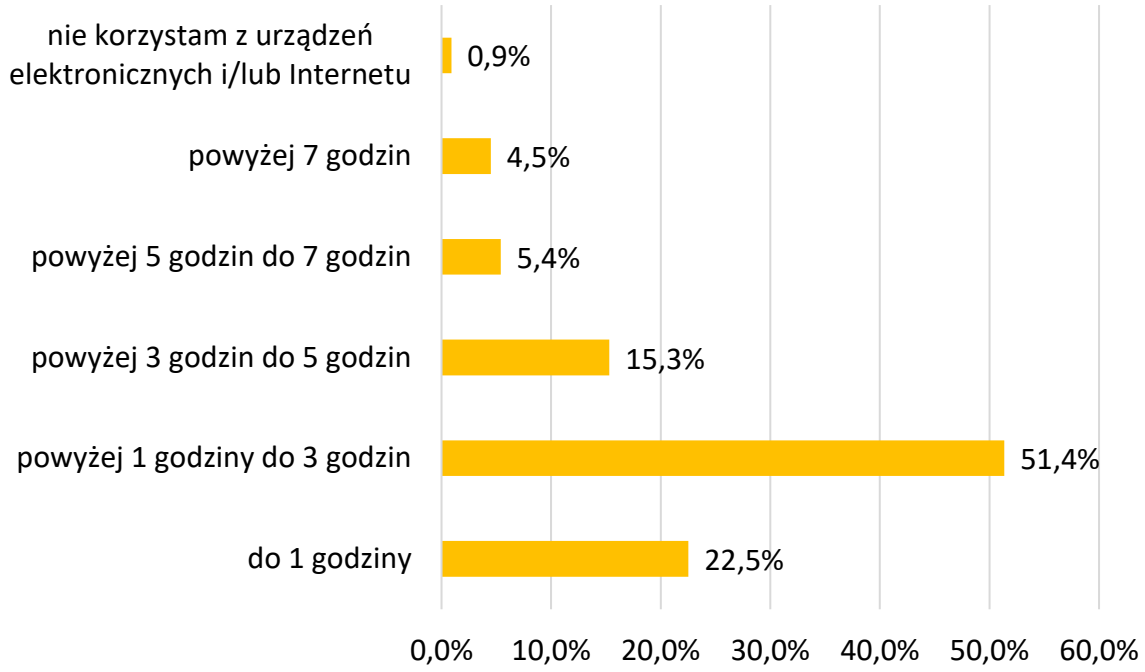

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Połowa badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (55 osób, tj. 50,5%). Przeciwnego zdania był co szósty ankietowany (17,4%, tj. 19 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 18,4% badanych (20 osób), a 13,8% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (15 osób).

Tabela 10. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=109

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	50,5%	55
nie	17,4%	19
trudno powiedzieć	18,4%	20
nie przewiduję określonego czasu	13,8%	15

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 24,3% dorosłych respondentów, wśród których 6,3%, zadeklarowało, że grało w takie gry 1 raz, 14,4% osób przyznało się do grania w tego typu gry od 2 do 10 razy, z kolei 3,6% – więcej niż 10 razy.

Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=111

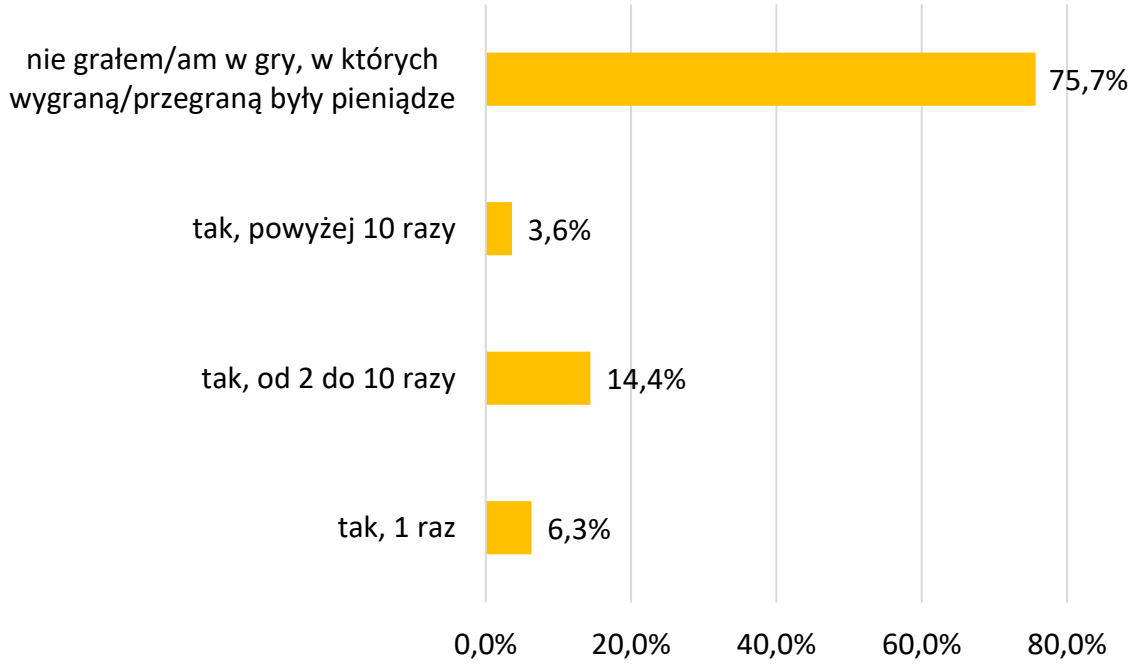

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 7 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (25,9%), 19 osób temu zaprzeczyło (70,4%), z kolei 1 respondent miał trudność w odpowiedzi na to pytanie (3,7%).

Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze? N=27

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	25,9%	7
nie	70,4%	19
trudno powiedzieć	3,7%	1

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Dobromierz, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 35,1% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 18,0% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 15,3% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 73,9% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=111

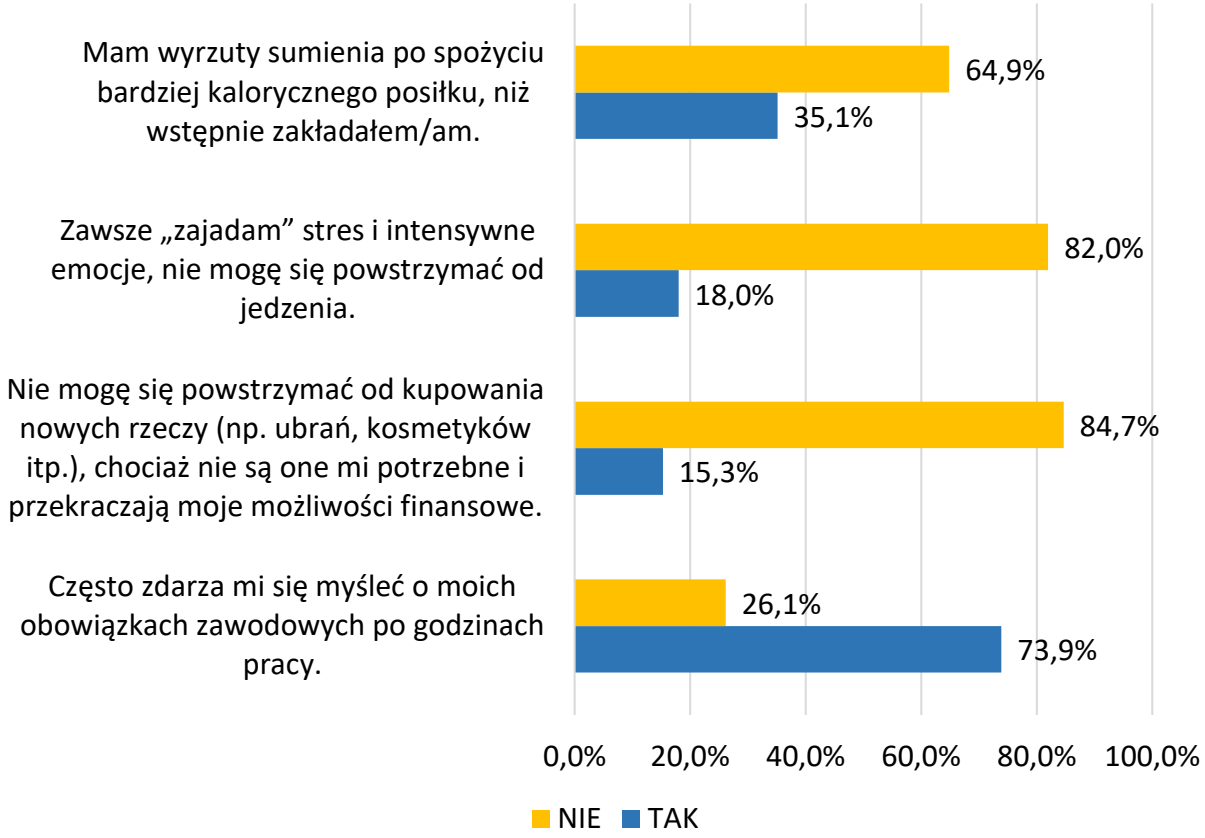

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował co prawie co piąty ankietowany, tj. 18,9%, natomiast 35,1% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 9,0% respondentów podało, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 18,9% wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 9,0% ankietowanych, kilka razy w tygodniu – 6,3%, a codziennie pije 2,7% osób.

Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=111

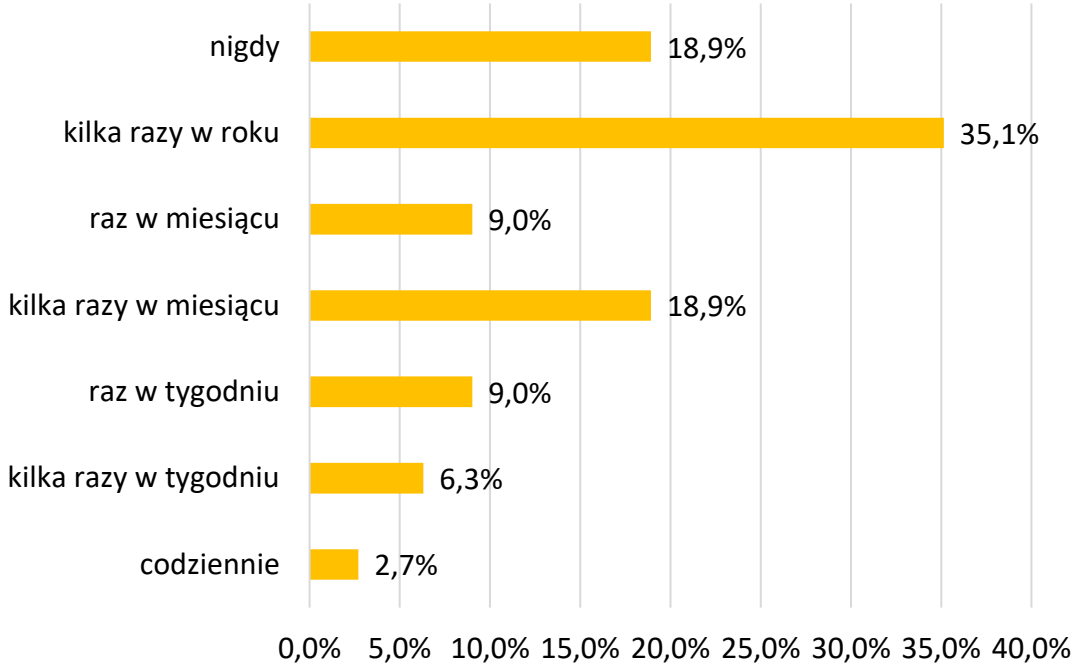

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (65 osób, tj. 73,0%). Przeciwnej odpowiedzi udzieliło 26,9% ankietowanych (24 osoby), z czego 13 respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce 1 raz (14,6%), według 6 badanych – 2-5 razy (6,7%), 4 dorosłych 6-10 razy (4,5%), z kolei 1 ankietowany upił się powyżej 10 razy (1,1%). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=89

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	14,6%	13
2-5 razy	6,7%	6
6-10 razy	4,5%	4
powyżej 10 razy	1,1%	1
ani razu	73,0%	65

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 96,4% respondentów, a z kolei 3,6% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=111

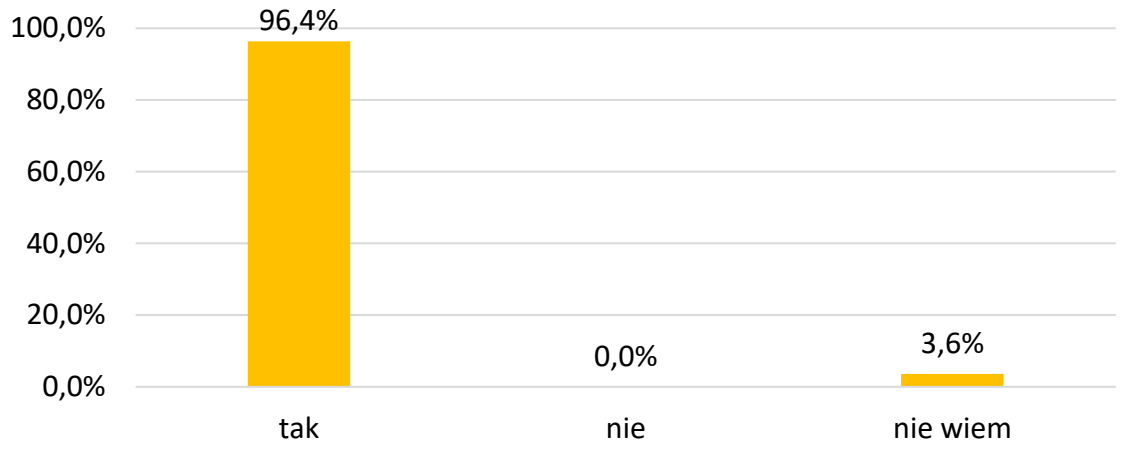

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Dobromierz. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 21,6% ankietowanych, spośród których po 1,8% pali kilka razy w roku oraz kilka razy w tygodniu, 0,9% badanych kilka razy w miesiącu, natomiast codzienne palenie wskazało 17,1% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 14,4% respondentów, przy czym 3,6% ankietowanych używa e-papierosów kilka razy w roku, 2,7% – kilka razy w tygodniu, 0,9% dorosłych kilka razy w miesiącu, natomiast 7,2% codziennie.

Wykres 23. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=111

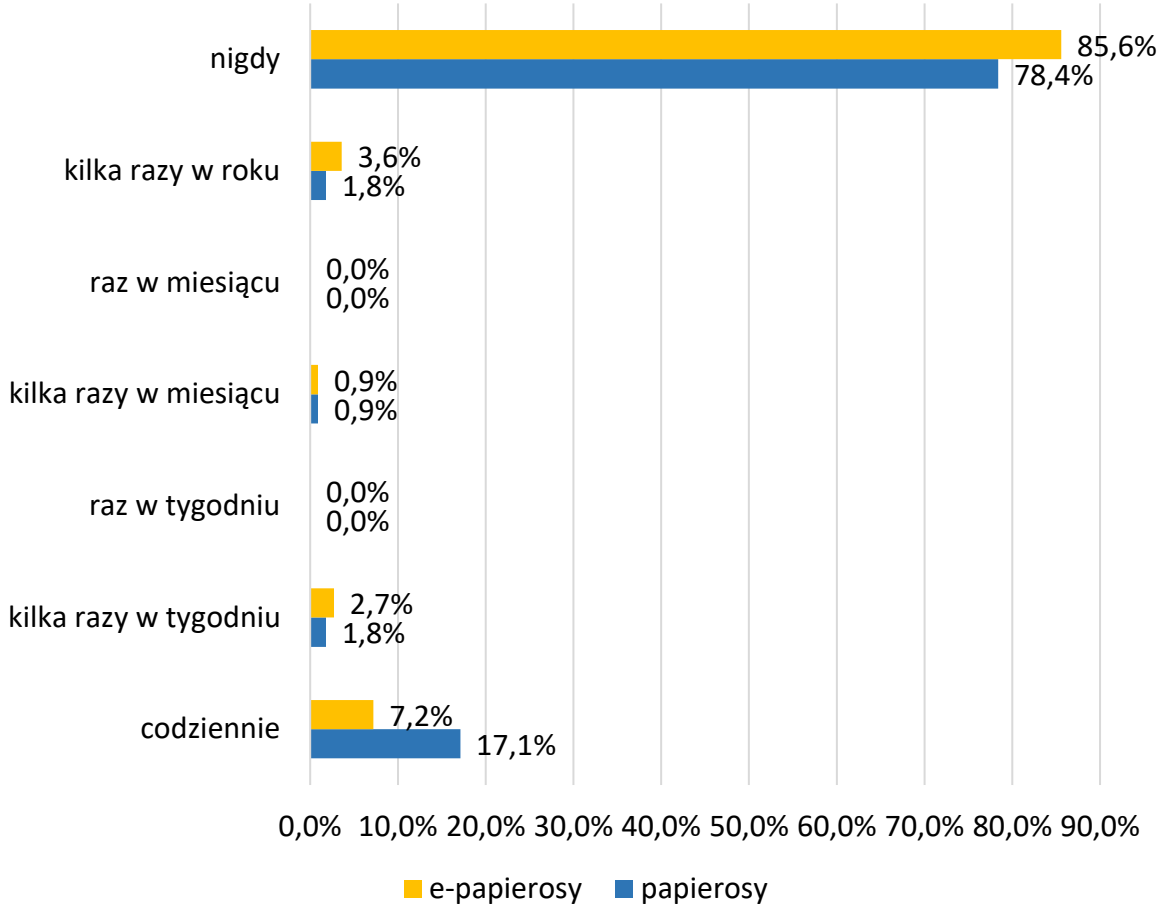

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, po 1,8% badanych zażyło środki psychoaktywne jeden raz oraz kilka razy w roku, natomiast po 0,9% ankietowanych zażywa kilka razy w miesiącu oraz codziennie.

Wykres 24. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=111

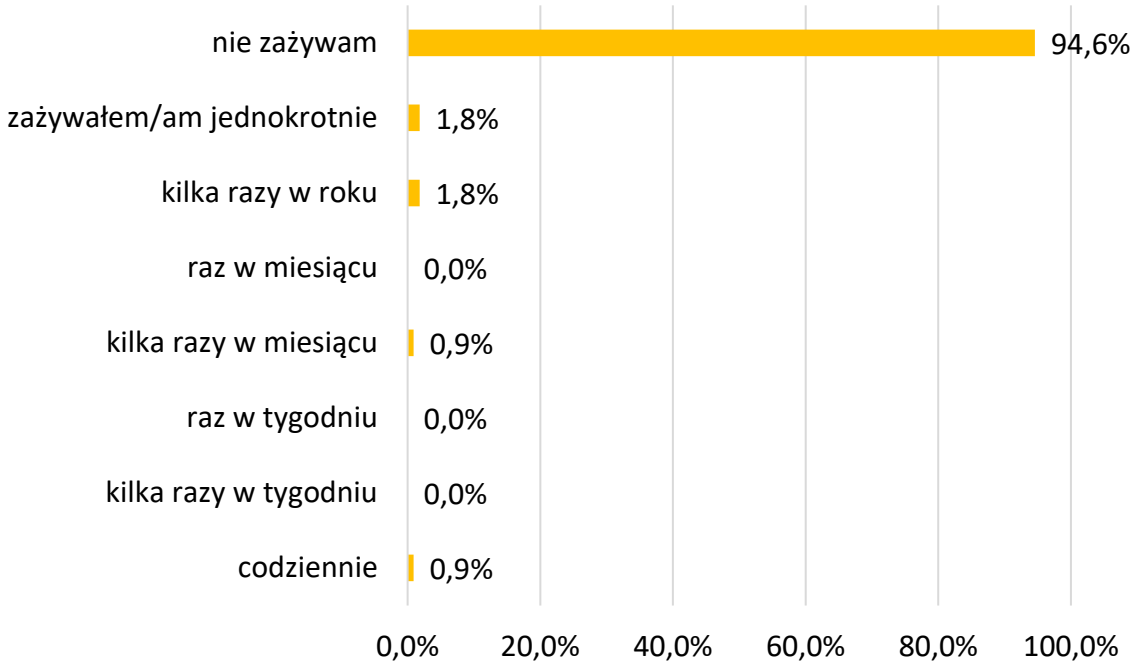

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 57,6% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 11,7% – jedną osobę, 39,6% – kilka osób (do 10), 6,3% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 18,9% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 26,1% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 9,9% – jedną osobę, 15,3% – kilka osób (do 10), 0,9% – wiele osób (powyżej 10), a 21,6% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 28,8% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 5,4% – jedną osobę, 18,9% – kilka osób (do 10), 4,5% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 29,7% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy,

korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=111

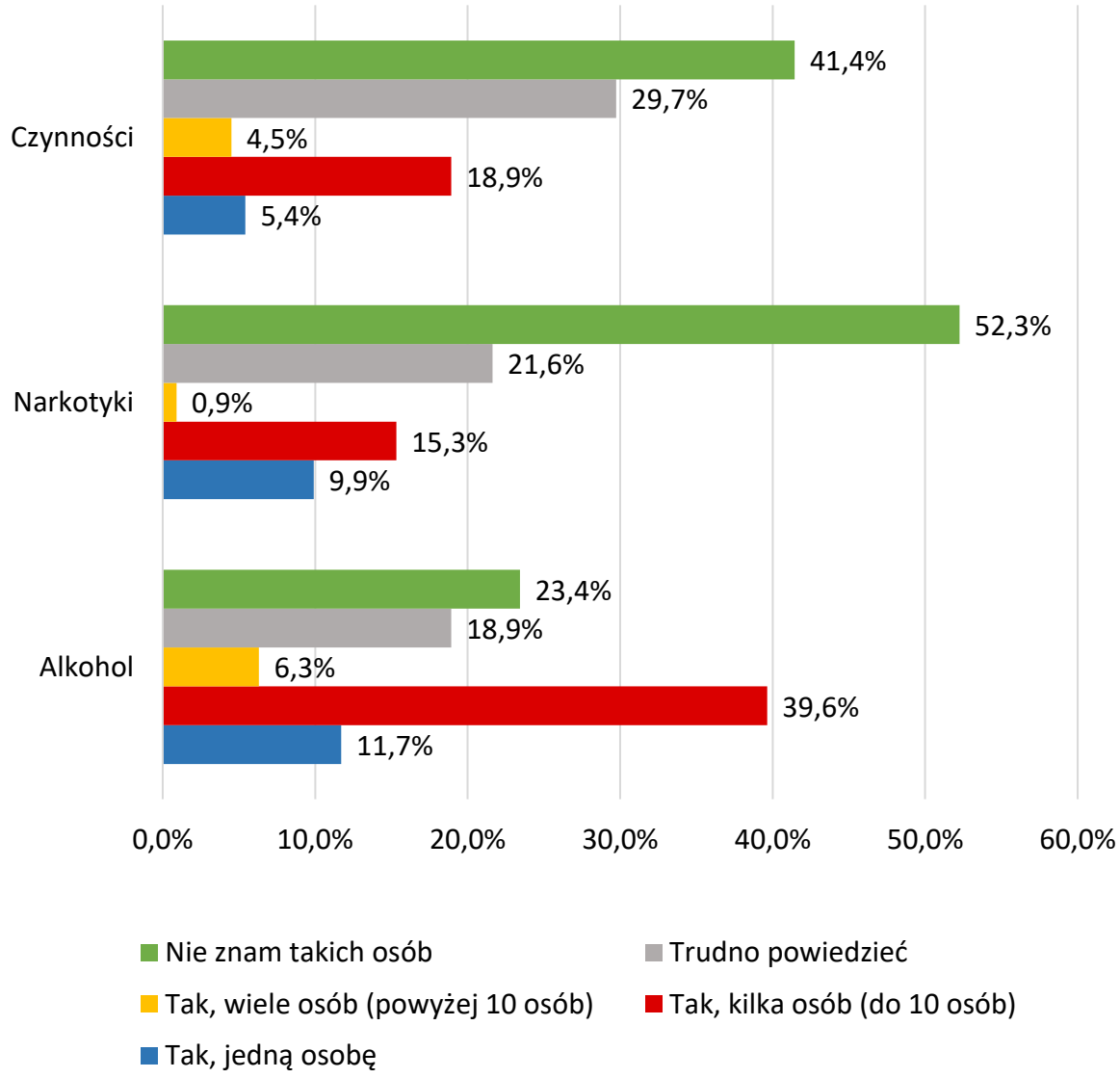

PROBLEM PRZEMOCY

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 5,4% respondentów odpowiedziało, że zna

jedną osobę, 9,0% – kilka osób (do 10), a 1,8% – wiele osób (powyżej 10). 29,7% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 54,1% badanych zadeklarowało, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu.

Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=111

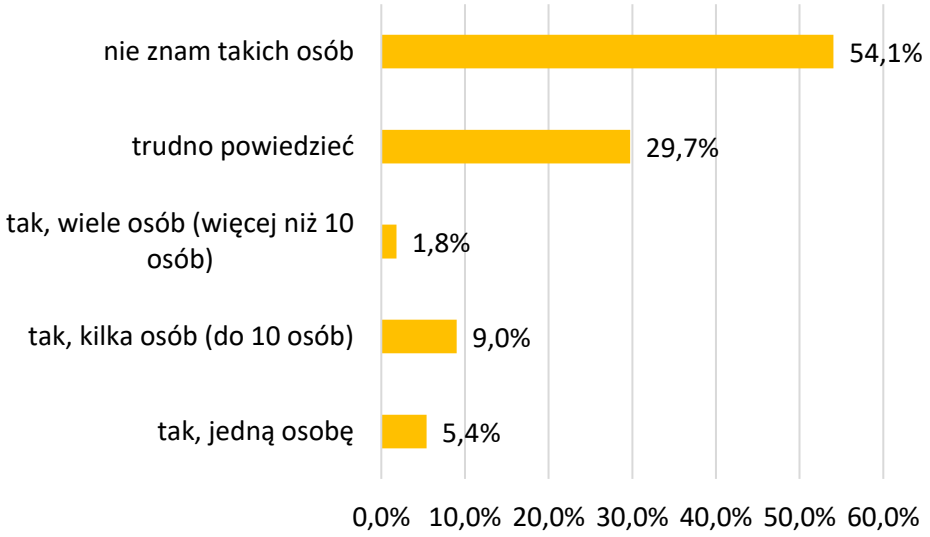

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 8,1% dorosłych mieszkańców, spośród których 1,8% doświadczyło jej 1 raz, 4,5% – od 2 do 5 razy, natomiast po 0,9% badanych – 6-10 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=111

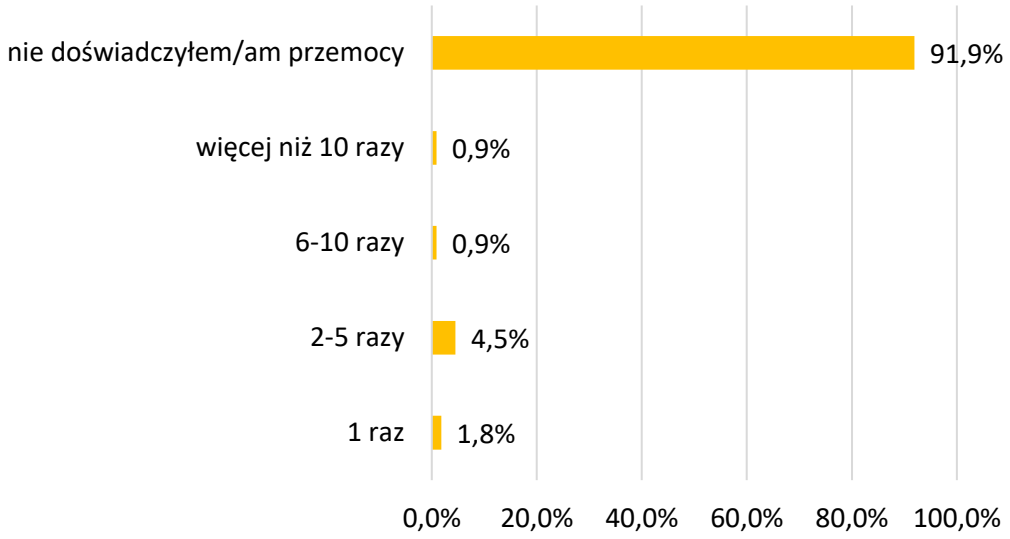

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyła przemocy psychicznej (8 osób, tj. 88,9%), 4 badanych wyróżniło przemoc ekonomiczną (44,4%), po 2 osoby doznały przemocy fizycznej i zaniedbania (po 22,2%), z kolei 1 ankietowany nie potrafił wskazać formy przemocy, której doświadczył (11,1%).

Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	88,9%	8
przemoc ekonomiczna	44,4%	4
przemoc fizyczna	22,2%	2
zaniedbanie	22,2%	2
nie wiem	11,1%	1
przemoc seksualna	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać w kolejnej tabeli, najwięcej badanych doznało przemocy ze strony innych członków rodziny i męża/żony (po 3 osoby, tj. 33,3%) oraz rodziców (2 osoby, tj. 22,2%). 1 odpowiedź padła na partnera/partnerkę oraz inne osoby, w tym pracodawcę (po 11,1%).

Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inni członkowie rodziny	33,3%	3
mąż/żona	33,3%	3
rodzice	22,2%	2
partner/partnerka	11,1%	1
inne osoby	11,1%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie dotyczące stosowania przemocy przez nich samych. Do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznało się 4,5% badanych, z czego 1,8% wskazało na dziecko/dzieci, natomiast po 0,9% wyróżniło innych członków rodziny, partnera/partnerkę oraz męża/żonę.

Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=111

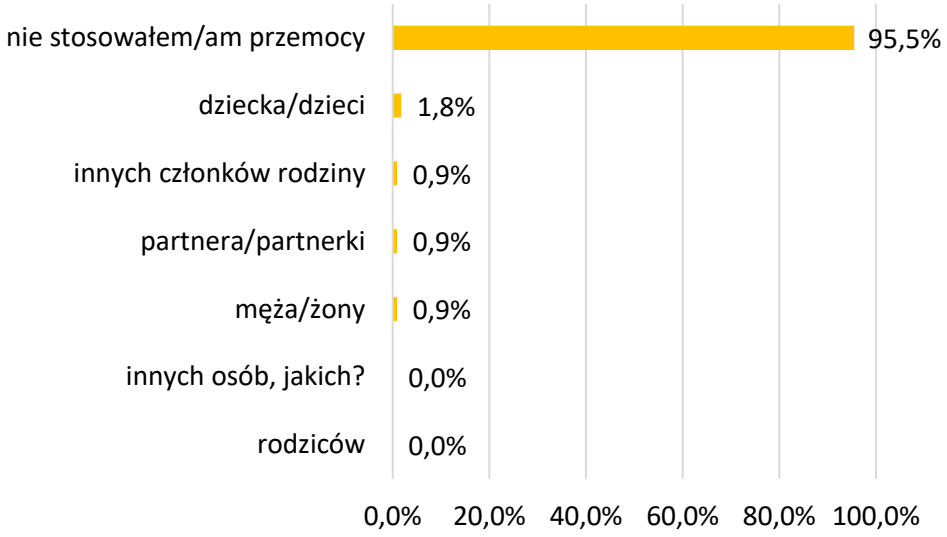

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że 40,5% respondentów twierdzi, że kary fizyczne nie powinny być stosowane, ale są sytuacje, w których są konieczne. Jednocześnie 18,0% dorosłych mieszkańców udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć". Kary fizyczne nie powinny być nigdy stosowane według 36,0% badanych, z kolei 4,5% mieszkańców jest zdania, iż mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=111

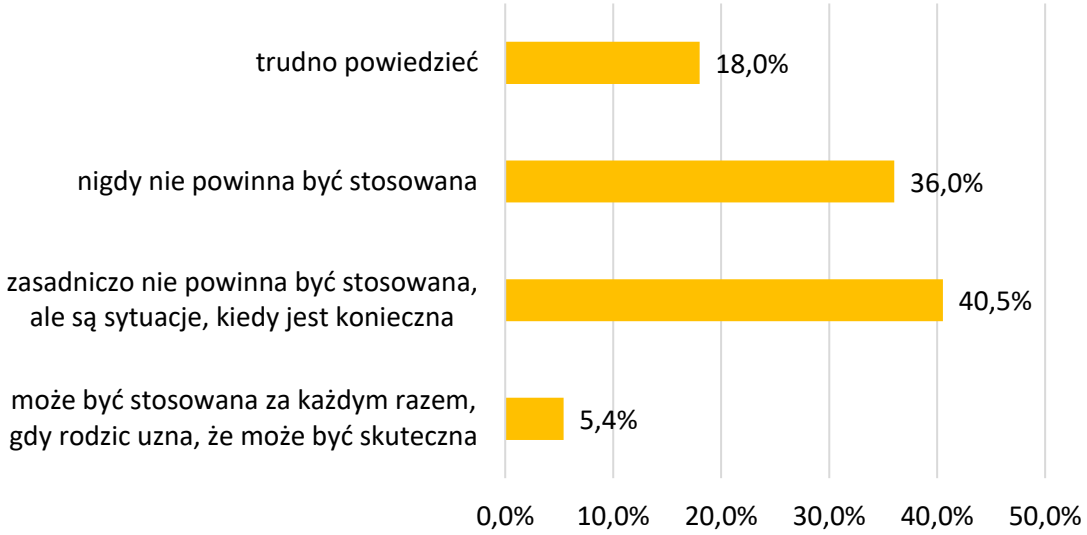

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 15,3% badanych, z kolei 1,8% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania przemocy w Internecie przyznało się 0,9% ankietowanych i taki sam odsetek wskazał odpowiedź „trudno powiedzieć".

Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=111

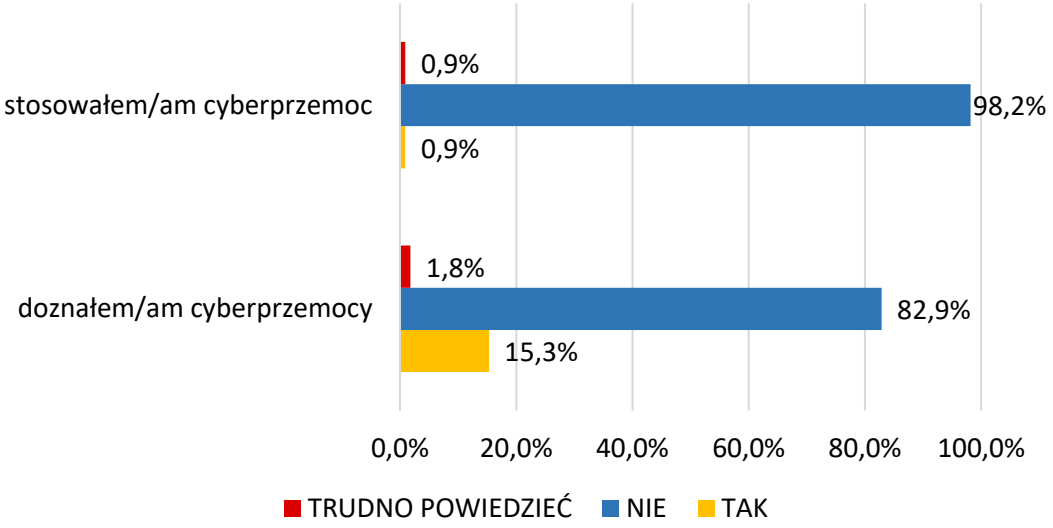

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY DOBROMIERZ W 2025 ROKU

W 2025 roku na terenie gminy Dobromierz zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 111 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 114 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

Uczniowie

PROBLEM ALKOHOLOWY

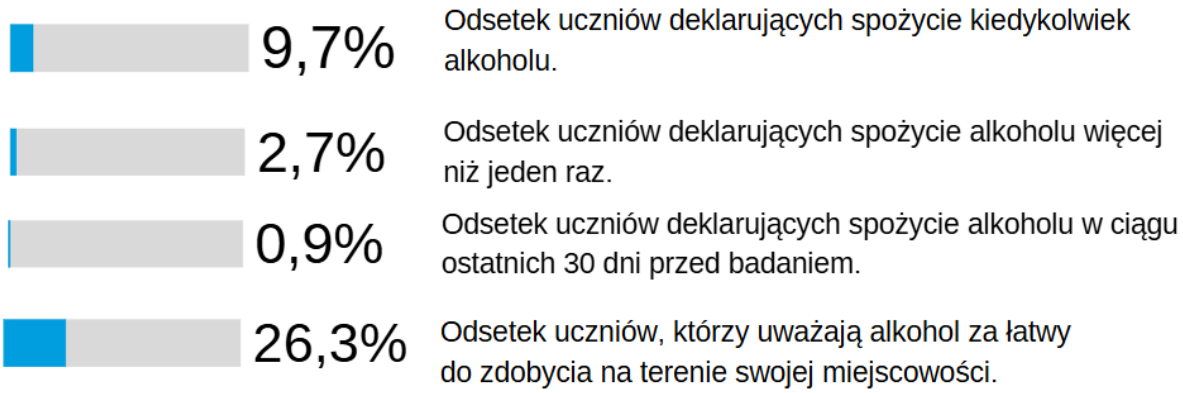

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

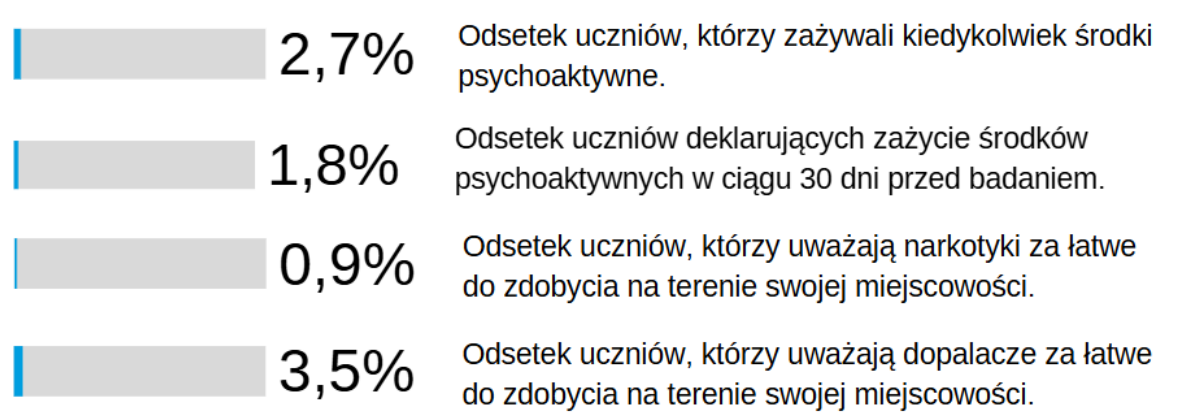

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

NIKOTYNIZM

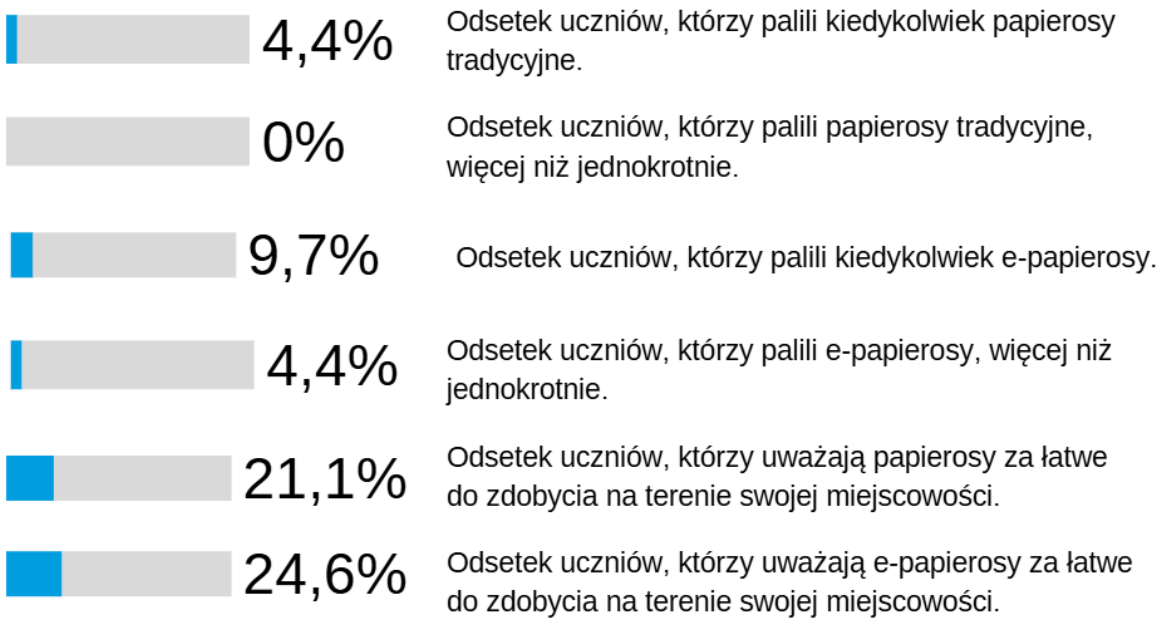

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

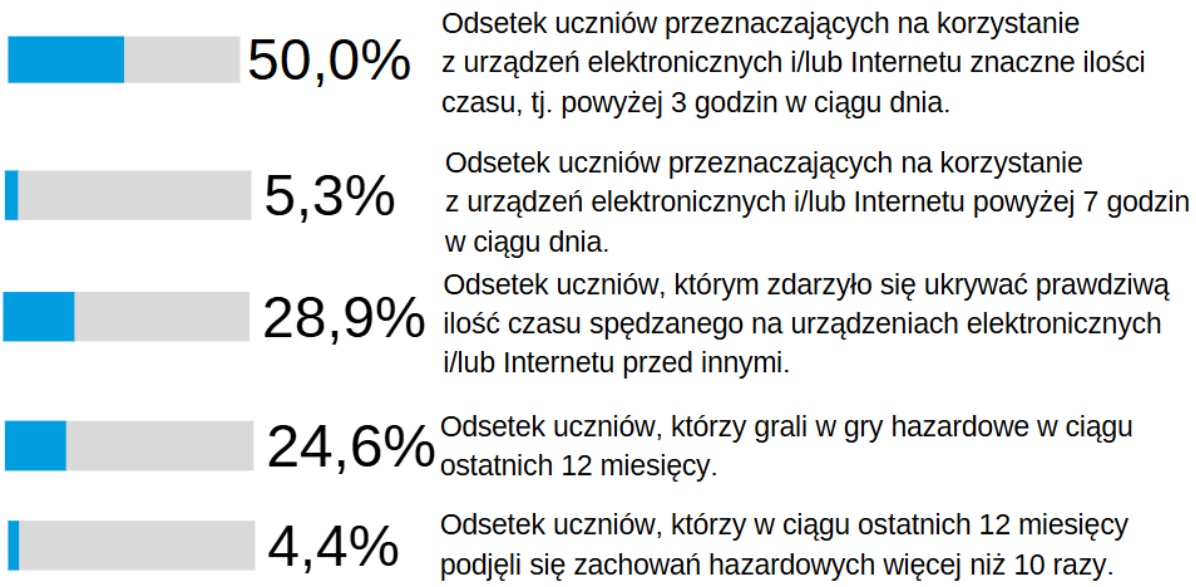

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

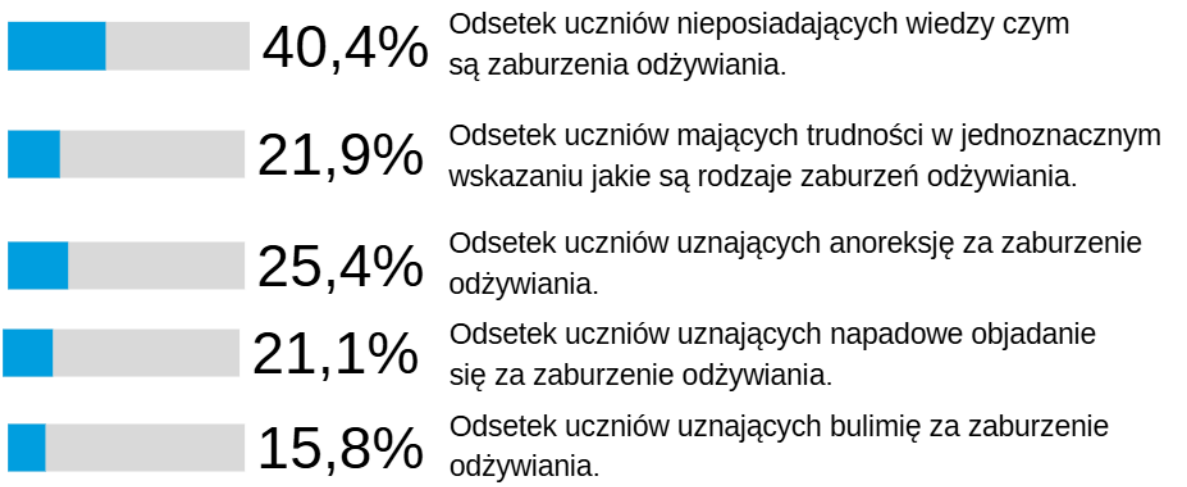

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

PROBLEM PRZEMOCY

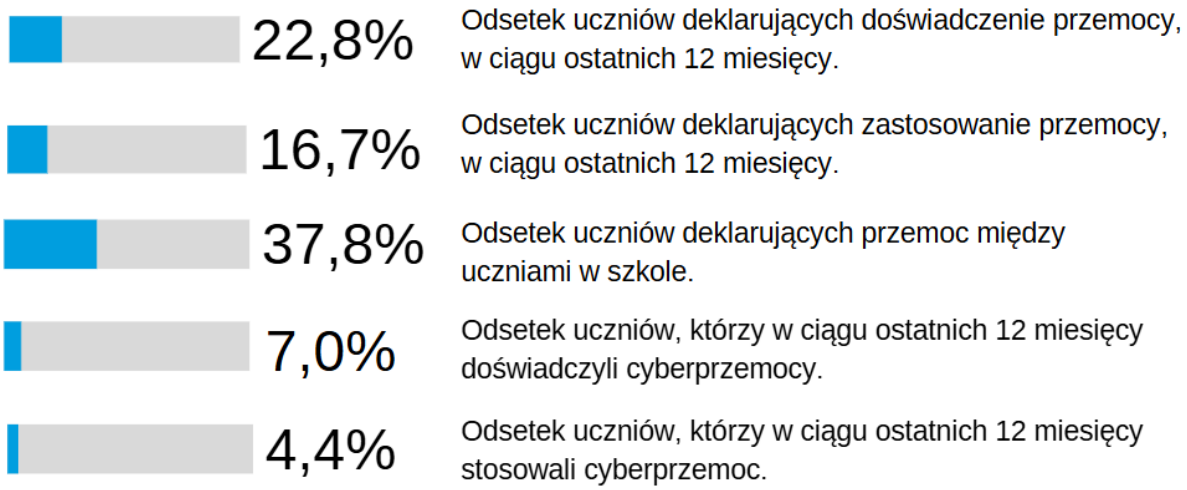

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=114*

Dorośli mieszkańcy

PROBLEM ALKOHOLOWY

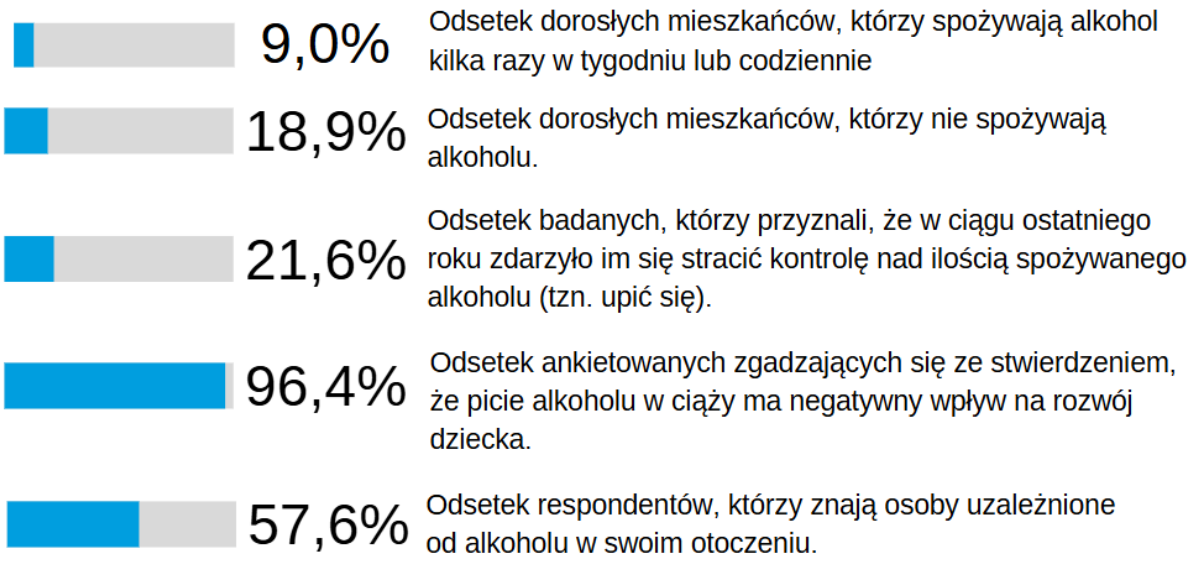

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=111*

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

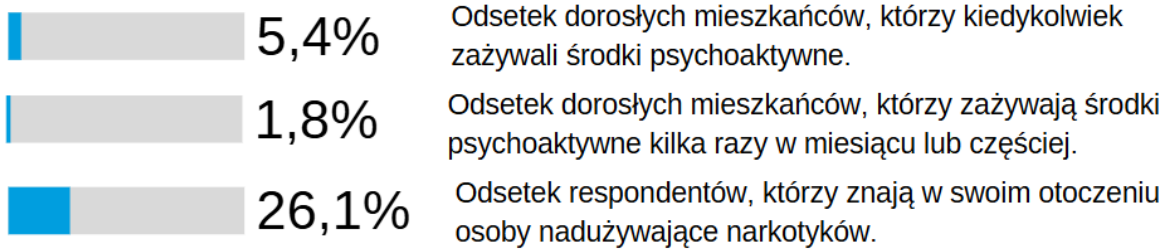

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=111*

NIKOTYNIZM

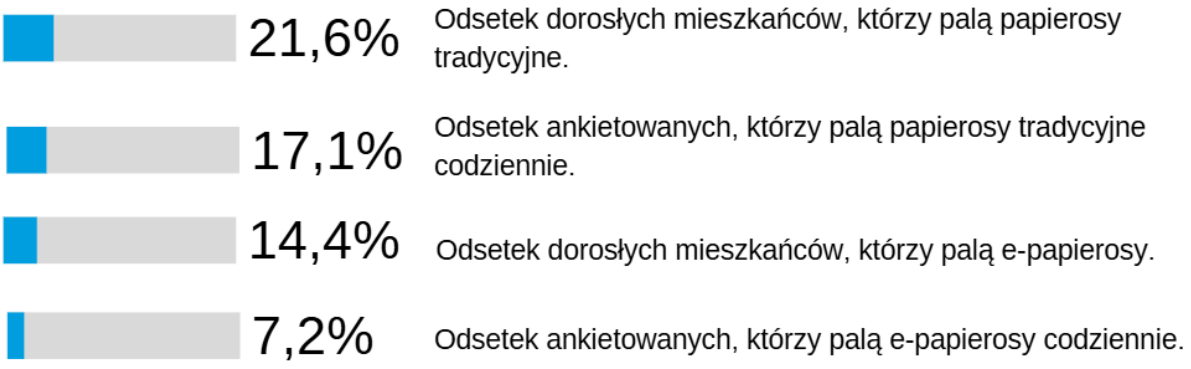

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=111*

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

25,2% Odsetek dorosłych mieszkańców korzystających z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 3 godzin dziennie.

49,5% Odsetek badanych, którym zdarza się poświęcać na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu większe ilości czasu niż wstępnie zakładali.

24,3% Odsetek respondentów, którzy grali w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

3,6% Odsetek respondentów, którzy grali w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy więcej niż 10 razy.

73,9% Odsetek respondentów, którym często zdarza się myśleć o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy.

35,1% Odsetek badanych mających wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali.

15,3% Odsetek badanych, którzy nie mogą się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż nie są one im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=111*

PROBLEM PRZEMOCY

16,2% Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących znajomość kogoś, kto doświadcza przemocy domowej.

8,1% Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy domowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

4,5% Odsetek respondentów którzy stosowali przemoc w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

40,5% Odsetek badanych, którzy uważają, iż kary fizyczne w stosunku do dziecka zasadniczo nie powinny być stosowane, ale są sytuacje, kiedy są konieczne.

15,3% Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyli cyberprzemocy.

0,9% Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosowali cyberprzemoc.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=111*

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029 jest:

Ograniczenie skali uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych oraz ich społecznych i zdrowotnych konsekwencji poprzez wzmacnianie lokalnych usług społecznych, systematyczne działania edukacyjne i profilaktyczne, a także upowszechnianie zdrowego stylu życia.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. **Zwiększanie świadomości społecznej** na temat skutków uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz promowanie postaw prozdrowotnych i trzeźwości.
2. **Zapewnienie kompleksowej pomocy**, w tym terapeutycznej i integracyjnej oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami, w tym w obszarze przeciwdziałania przemocy.
3. **Diagnozowanie skali uzależnień** i identyfikowanie grup ryzyka, a także podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w profilaktykę, leczenie i wsparcie.

Cel I

Zwiększanie świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, oraz promowanie postaw prozdrowotnych i trzeźwości.

Przewidywane rezultaty:

- Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- promowanie wiedzy w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,

- wzmocnienie świadomości społecznej na temat dostępnych form wsparcia,
- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich wśród całej społeczności lokalnej,
- podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba uczestników programów	UG, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe, GOKSiR, GBP
2.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, GOKSiR, GBP
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych Liczba uczestników	UG, GKRPA, placówki oświatowe
4.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, GOKSiR, GBP
5.	Organizacja wypoczynku letniego/ zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami,	Liczba zorganizowanych wyjazdów	UG, GKRPA, placówki oświatowe

	realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba uczestników	
6.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	GKRPA, UG, placówki oświatowe
7.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Koszty przeznaczone na zakup materiałów	UG, GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
8.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GOKSiR, GBP
9.	Prowadzenie działań informacyjnych o miejscach udzielania pomocy na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	Liczba miejsc, w których prowadzona jest działalność informacyjna w zakres rozwiązywania problemów uzależnień	UG, GOPS, GKRPA, ZI, GOKSiR, GBP, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
10.	Prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców przez udział w kampaniach promujących trzeźwość oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych	Liczba podjętych działań	UG, GKRPA, PP

Cel II

Zapewnienie kompleksowej pomocy, w tym terapeutycznej i integracyjnej oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami, w tym w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Przewidywane rezultaty:

- Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	UG, GKRPA
2.	Realizacja rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez członków GKRPA	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
3.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA
4.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów	Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	GKRPA
		Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	

	I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe		
5.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty" i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty"	GKRPA
6.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem	UG, GOPS, GKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia
7.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba udzielonych konsultacji/porad Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
9.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	GOPS

Cel III

Diagnozowanie skali uzależnień i identyfikowanie grup ryzyka, a także podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w profilaktykę, leczenie i wsparcie.

Przewidywane rezultaty:

- Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- skuteczniejsze i szybsze świadczenie niezbędnej pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, m.in. poprzez prowadzenie statystyk lokalnych oraz opracowywanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UG, GKRPA, ZI, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UG, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	

4.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, PP, ZI, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych kontroli	UG, GKRPA
6.	Wzmacnianie odporności psychicznej i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie, w szczególności poprzez tworzenie przestrzeni i warunków pracy zgodnych z potrzebami oraz organizowanie superwizji zawodowej i superwizji koleżeńskiej (m.in. przy zaangażowaniu sąsiednich gmin/powiatu)	Liczba pracowników objętych superwizją	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
7.	Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń oraz integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy	Liczba zorganizowanych spotkań	UG, GKRPA, ZI, PP, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
8.	Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu	Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu	GKRPA

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029 jest Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Partnerem w realizacji Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, placówki oświatowe, Policja, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Dobromierz.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Dobromierz

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi[16]:
   - 50 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - 35 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - 41 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi[17]:
   - 8– o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - 8 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - 26 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

[16] Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.
[17] Tamże

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia", rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za udział w pracach komisji przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości brutto: 230 zł dla Przewodniczącego Komisji i po 200 zł dla pozostałych członków. Za każdorazową nieobecność na posiedzeniu komisji, potrąca się 20% wynagrodzenia miesięcznego. Suma potrąceń w danym miesiącu nie może być wyższa niż przysługujące wynagrodzenie miesięczne. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności, sporządzana każdorazowo z posiedzenia Komisji, zatwierdzona merytorycznie przez Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych. Wynagrodzenie wypłacane jest najpóźniej w piątym dniu roboczym miesiąca następującego po miesiącu, za który przysługuje wynagrodzenie.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dobromierz na lata 2026-2029, tj. Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie gminy Dobromierz, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. https://bdl.stat.gov.pl.
2. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022, 2023 i 2024.
3. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2024 rok.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
8. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
9. Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022.
10. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
11. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2024.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Dobromierz w latach 2022-2024 18
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Dobromierz na przestrzeni lat 2022-2024 19
Rysunek 3. Płeć: N=114 20
Rysunek 4. Płeć: N=111 34

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobromierzu wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 15
Tabela 2. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=11 23
Tabela 3. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=2 25
Tabela 4. Jakie były to substancje? N=1 25
Tabela 5. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=109 27
Tabela 6. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=25 30
Tabela 7. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=25 31
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=16 32
Tabela 9. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=17 32
Tabela 10. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=109 37
Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze? N=27 38
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=89 40
Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=9 46
Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=9 46

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 13
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Dobromierz na przestrzeni lat 2022-2024 19
Wykres 3. Wiek: N=114 21
Wykres 4. Klasa: N=114 21
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=114 22
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=114 23

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=114 ... 24
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=114 ... 26
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=114 ... 27
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=114 ... 28
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=114 ... 29
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=114 ... 30
Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=114 ... 31
Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=114 ... 33
Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=114 ... 33
Wykres 16. Wiek: N=111 ... 35
Wykres 17. Wykształcenie: N=111 ... 35
Wykres 18. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=111 ... 36
Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=111 ... 37
Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=111 ... 39
Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=111 ... 40
Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=111 ... 41
Wykres 23. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=111 ... 42
Wykres 24. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=111 ... 43
Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=111 ... 43
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=111 ... 45
Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=111 ... 45
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=111 ... 47
Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=111 ... 47
Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=111 ... 48